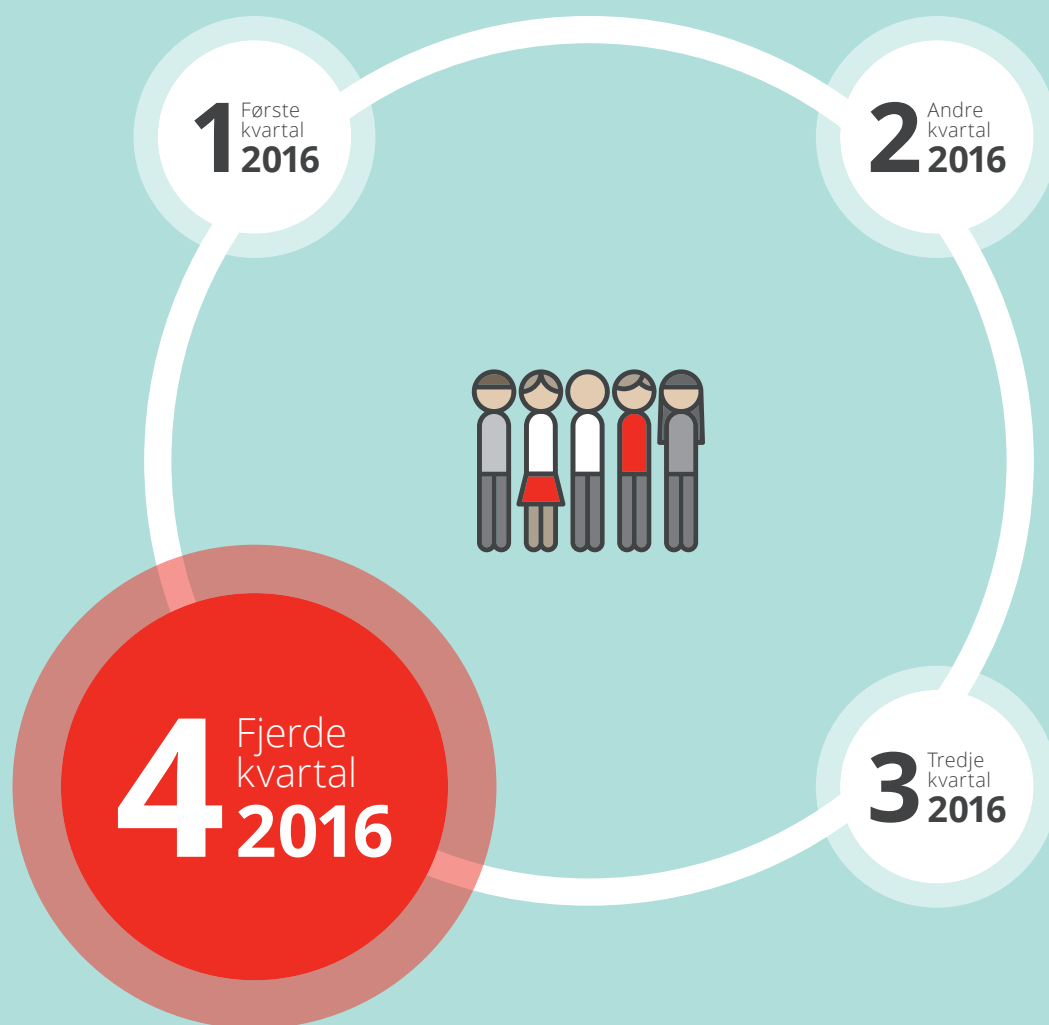

Kvartalsrapport 2016

Storebrand Konsern (urevidert)

Innhold

RESULTATUTVIKLING VIRKSOMHETSOMRÅDER

Storebrand Konsern	3
Sparing	6
Forsikring	7
Garantert pensjon	9
Øvrig	11
Balanse, soliditet og kapitalforhold	12
Fremtidsutsikter	14

REGNSKAP/NOTER

STOREBRAND KONSERN

Resultatregnskap	16
Totalresultat	17
Balanse	18
Oppstilling over endring i egenkapital	20
Kontantstrømoppstilling	21
Noter	22

STOREBRAND ASA

Resultatregnskap	35
Balanse	36
Oppstilling over endringer i egenkapital	37
Kontantstrømoppstilling	38
Noter	39

Viktig opplysning

Dette dokumentet kan inneholde uttalelser om fremtidige forhold. Forhold av denne art er forbundet med en rekke risiko- og usikkerhetsmomenter ettersom de relaterer seg til fremtidige hendelser og omstendigheter, som kan være utenfor Storebrand-konsernets kontroll. På bakgrunn av dette kan Storebrand-konsernets fremtidige finansielle posisjon, prestasjoner og resultater i vesentlig grad avvike fra de planer, mål og forventninger angitt i slike uttalelser om fremtidige forhold. Viktige faktorer som kan forårsake et slikt avvik for Storebrand-konsernet omfatter, men er ikke begrenset til: (i) makroøkonomisk utvikling, (ii) endring i konkurranseklima, (iii) endring i regulatoriske rammebetingelser og andre statlige reguleringer og (iv) markeds-relatert risiko som endringer i aksjemarkeder, renter, valutakurser og utviklingen i finansielle markeder generelt. Storebrand-konsernet tar ikke ansvar for å oppdatere noen av uttalelsene om fremtidige forhold i dette dokumentet eller uttalelser om fremtidige forhold som foretas i enhver annen form. Dokumentet inneholder alternative resultatmål (APM) som definert av European Securities and Market Authority (ESMA). På Storebrand.com/ir ligger det en oversikt over APM brukt i finansiell rapportering.

Storebrand Konsern

- **Konsernresultat** på NOK 912 mill. i 4. kvartal og NOK 2 913 mill. for 2016
- **Resultatet** preges av god kostnadskontroll og godt finansresultat
- **Solvensmargin** på 160 % før utbytte
- **Styret foreslår et utbytte** på NOK 1,55 pr. aksje

Storebrand skal være best på sparing til pensjon. Konsernet tilbyr et helhetlig produktspekter innenfor livsforsikring, skadeforsikring, kapitalforvaltning og bank, til privatpersoner, bedrifter og offentlige virksomheter. Konsernet er delt inn i segmentene Sparing, Forsikring og Garantert pensjon og Øvrig.

KONSERNRESULTAT²⁾

(NOK mill.)	2016				2015	Året	
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015
Fee- og administrasjonsinntekter	1 138	1 040	1 005	1 052	1 160	4 235	4 317
Forsikringsresultat	251	238	237	219	143	945	820
Driftskostnader	-861	-811	-707	-812	-926	-3 191	-3 309
Driftsresultat	528	468	535	459	378	1 989	1 828
Finansresultater og risikoresultater liv	384	209	254	78	-117	924	-107
Resultat før amortisering og oppreservering	912	676	788	537	261	2 913	1 722
Oppreservering langt liv					-1 362		-1 764
Amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler	-95	-101	-104	-106	-106	-406	-396
Konsernresultat før skatt	816	576	684	430	-1 207	2 506	-438
Skatt	-140	-135	31	-120	2 008	-364	1 821
Konsernresultat etter skatt	676	441	715	311	801	2 143	1 382

Konsernresultat før amortisering ble NOK 912 mill. (261 mill.) i 4. kvartal og NOK 2 913 mill. (1 722 mill) for 2016. Tall i parentes viser utviklingen i tilsvarende periode i fjor.

Fee- og administrasjonsinntekter i 4. kvartal er NOK 1 138 mill. (1 160 mill.) Justert for valuta utgjør dette en reduksjon på 2,7 %. Inntektene preges av reduksjonen innenfor den garanterte virksomheten. Inn- tektene innenfor ikke-garantert sparing og forsikring øker sammenlik- net med året før. Forsikringsresultatet har stabil vekst sammenliknet med samme periode i fjor, med en samlet combined ratio på 91 % for kvartalet.

Driftskostnadene i 4. kvartal er redusert med 1,2 % sammenlignet med samme periode i fjor, justert for valutaeffekt og spesielle poster. Kostnadseffektiviseringen er oppnådd gjennom bemanningsre- duksjoner, økt outsourcing og automatisering. Driftskostnadene er påvirket av flere spesielle poster; utrangering av IT-systemer og avsetning for omstillingskostnader har gitt negative kostnadseffekter, og omlegging av pensjonsordning for egne ansatte har gitt en positiv kostnadseffekt. Samlet påvirker disse spesielle postene kvartalets driftskostnader negativt med NOK 50 millioner, og årets driftskostna- der positivt med NOK 20 millioner. I kvartalet er det også foretatt en resultatnøytral klassifikasjonsendring for amortisering av immaterielle eiendeler.⁴⁾

¹⁾ Resultat før oppreservering økt levealder, amortisering og skatt.

²⁾ Resultatoppstillingen bygger på rapporterte IFRS-resultater for de enkelte selskapene i konsernet. Oppstillingen avviker fra offisielt regnskapsoppsett. Oppstillingen er endret i 3. kvartal 2016. Endringene står omtalt i note 3.

³⁾ Forkortelsene norske kroner (NOK), millioner (mill.) milliarder (mrd.) og prosent (%) er gjennomgående i rapporten.

⁴⁾ For mer informasjon se note 7.

KONSERNRESULTAT ETTER RESULTATOMRÅDE

(NOK mill.)	2016				2015		Året
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015
Sparing (ikke-garantert)	321	236	234	273	296	1 063	1 001
Forsikring	143	161	152	120	15	575	482
Garantert pensjon	492	126	237	15	-110	870	329
Øvrig	-45	154	166	129	60	405	-91
Konsernresultat ¹⁾	912	676	788	537	261	2 913	1 722

Segmentet Sparing fikk et resultat på NOK 321 mill. i 4. kvartal (296 mill.) og NOK 1 063 mill. for året (NOK 1 001 mill). Dette tilsvarer en økning på henholdsvis 8,4 % for kvartalet og 6,1 % for året.

Segmentet Forsikring leverte et resultat på NOK 143 mill. (15 mill.) og 575 mill. (482 mill.) for året. Skadeprosenten er redusert fra 85 % til 74 % sammenliknet med samme periode i fjor og er 75 % (77 %) for året. Combined ratio er redusert til 91 % (101 %) for kvartalet og med ett prosentpoeng for året.

Segmentet Garantert pensjon oppnådde et resultat før amortisering og oppreservering langt liv på NOK 492 mill. (-110 mill.) i 4. kvartal og NOK 870 mill. (329 mill.) i 2016. Det gode resultatet skyldes over-skuddsdeling i den norske virksomheten og god avkastning i porteføljene i den svenske virksomheten. Fee- og administrasjoninntektene er redusert med 18,3 % i kvartalet og 11,8 % for året som følge av at bestanden er i langsiktig avgang.

Segmentet Øvrig fikk et resultat på NOK -45 mill. (60 mill.) for 4. kvartal og NOK 405 mill. (-91) for året. I segmentet Øvrig skyldes resultatøkning for året primært god avkastning i selskapsporteføljene i tillegg til salget av STB Baltic.

KAPITALFORHOLD, SKATT OG UTBYTTE

Solvens II-regelverket ble innført 1. januar 2016. Målsettingen til konsernet er en solvensmargin etter det nye regelverket på minimum 150 % inkludert bruk av overgangsregler. Solvensmarginen for Storebrand konsern ble ved utgangen av 2016 beregnet til 157 % inklusiv overgangsregel og etter foreslått utbytte. Uten overgangsregler er solvensmarginen 144 % etter foreslått utbytte. Storebrand benytter standardmodell for beregning av Solvens II. I kvartalet har solvensmarginen uten overgangsregler styrket seg som følge av økte markedsrenter som fører til at forpliktelsene diskonteres med en høyere rente, gode resultater og et låneopptak på NOK 750 mill. Overgangs-

regelen reduseres som følge av økte markedsrenter. Oppreservering for økt forventet levealder og vekst i innskuddspensjon, bidrar også til å redusere effekten av overgangsordningen.

Konsernet hadde en regnskapsmessig skattekostnad i 4. kvartal på NOK 140 mill. og NOK 364 mill. for året 2016. Den effektive skattesatsen påvirkes av at konsernet driver virksomhet i land med ulik skattesats fra Norge (25 prosent), og varierer fra kvartal til kvartal avhengig av de enkelte juridiske enhetenes bidrag til konsernresultatet.

Stortinget vedtok i desember 2016 å redusere selskapsskattesatsen fra 25 til 24 prosent med virkning fra 1. januar 2017. Samtidig ble det vedtatt å innføre en finansskatt med virkning fra samme dato. For selskaper som omfattes av finansskatten videreføres dermed selskapsskattesatsen på 2016-nivå (25 prosent). I Storebrand-konsernet inngår både selskaper som omfattes og som ikke omfattes av finansskatten. Ved balanseføring av utsatt skatt/skattefordel i konsernregnskapet benyttes derfor selskapsskattesatsen gjeldende for det enkelt konsernselskap.

Konsernets investeringseiendommer eies av selskaper som får en redusert skattesats fra 2017. Isolert sett medfører dette en lavere utsatt skatt på midlertidige forskjeller knyttet til investeringseiendommene, noe som reduserer skattekostnaden i 2016 med NOK 111 mill. I tillegg har gjennomførte salg av eiendom medført at tilknyttede skatteøkende midlertidige forskjeller er reversert, noe som gir en reduksjon i skattekostnaden for året på omtrent NOK 179 mill.

Styret foreslår for generalforsamlingen et utbytte på NOK 695 mill. tilsvarende NOK 1,55 per aksje for regnskapsåret 2016. For 2017 forventes et utbytte på over 35 % av konsernresultatet før amortisering etter skatt. Forventet utvikling i solvensmargin tilsier en gradvis økning i utbyttegrad utover dette fra 2018.

¹⁾ Før amortisering og oppreservering

²⁾ Korrigert for pensjonseffekt og omstilling

OPPRESERVERING FOR ØKT LEVEALDER

I 4. kvartal 2015 besluttet Storebrand å belaste det gjenværende estimerte direkte resultatbidraget til økt forventet levealder. Den resterende reservestyrkingen ventes hovedsakelig dekket av avkastnings- og risikooverskudd og bortfall av overskuddsdeling. Det er estimert gjenstående oppreserveringsbehov på NOK 0,35 mrd. per utgangen av 4. kvartal. Oppreservering for økt levealder forventes avsluttet i 2017.

MARKED OG SALGSUTVIKLING

Storebrands tre vanligste spareprofiler for innskuddspensjon, Forsiktig, Balansert og Offensiv, hadde en avkastning i 2016 på henholdsvis 5,0 %, 7,4 % og 9,6 %, noe som er godt over inflasjon og lønnsvekst.

Det er godt salg av spareprodukter og lån. Storebrand lykkes med salg av privatmarkedsprodukter til ansatte med tjenstepensjon i Storebrand. I Norge er Storebrand markedsleder innenfor innskuddsordninger med 34 % markedsandel av brutto forfalt premie.

SPP er femte største aktør i segmentet øvrig tjenstepensjon, med en markedsandel på 9,3 % målt etter premieinntekter fra unit-linked.

Finansielle målsettinger	Mål	Faktisk
Egenkapitalavkastning ¹⁾	> 10 %	9,5 %
Utbytte ¹⁾	> 35 %	27 %
Solvensgrad (Storebrand Konsern)	> 150 %	157 %

NØKKELTALL KONSERN

(NOK mill.)	2016				2015	Året	
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015
Resultat pr aksje justert (NOK) ¹⁾	1,64	1,23	1,83	0,93	1,65	5,63	3,61
Egenkapital	27 637	27 189	27 000	26 538	26 946	27 637	26 946
Egenkapitalavkastning, annualisert ¹⁾	11,9 %	8,5 %	13,0 %	6,6 %	15,3 %	9,5 %	7,3 %
Solvensgrad Storebrand Konsern	157 %	165 %	172 %	175 %	168 %	157 %	168 %

¹⁾ Etter skatt, justert for amortisering av immaterielle eiendeler.

²⁾ Premieinntekter pr. tredje kvartal 2016. Kilder: Finans Norge og Svensk Försäkring.

Sparing

Økt volum gir økte inntekter

Sparing består av produkter som omfatter sparing til pensjon uten rentegarantier. I området inngår innskuddspensjon i Norge og Sverige, kapitalforvaltning og bankprodukter til privatpersoner.

SPARING – IKKE GARANTERT

(NOK mill.)	2016				2015		Året
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015
Fee- og administrasjonsinntekter	744	681	636	697	761	2 758	2 662
Driftskostnader	-426	-442	-414	-419	-459	-1 700	-1 657
Driftsresultat	319	239	222	279	301	1 058	1 006
Finansresultat og risikoresultat liv	3	-3	12	-6	-5	5	-4
Resultat før amortisering	321	236	234	273	296	1 063	1 001

RESULTAT

Segmentet Sparing fikk et resultat før amortisering og skatt på NOK 321 mill. i 4. kvartal og NOK 1 063 mill. for året, tilsvarende en resultatvekst på hhv. 8,4 % i kvartalet og 6,2 % for året. Fee- og administrasjonsinntektene er redusert med 2,2 % i kvartalet og vokser med 3,6 % for året i forhold til samme periode i fjor. Inntektsveksten drives av kundenes konvertering fra ytelses- til innskuddsbaserte pensjonsordninger i kombinasjon med nysalg og økte sparesatser. I tillegg bidrar volumvekst og transaksjonsbaserte honorarer i kapitalforvaltning til veksten. Sterk vekst gir reduserte netto renteinntekter i Bankens personmarked. For kvartalet er netto renteinntekter 1,03 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital mot 1,25 % samme periode i fjor. For de norske Unit Linked-produktene bidrar økt konkurranse til marginpress, mens det i den svenske virksomheten og i Kapitalforvaltning er et relativt stabilt marginbilde.

Spesielle poster påvirker driftskostnadene negativt med NOK 3 mill. i kvartalet, og positivt med NOK 19 mill. for året. Underliggende er det høyere kostnader sammenliknet med fjoråret som følge av høyere volum.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Premiene for ikke-garantert sparing er NOK 3,5 mrd. i 4. kvartal, en økning på 9 % fra samme periode i fjor. Samlede reserver innenfor Unit

Linked har steget med 9 % siste år og utgjør NOK 140 mrd. ved utgangen av kvartalet. Midler til forvaltning i Unit Linked i Norge har økt med NOK 11,3 mrd. (21 %) fra 4. kvartal 2015. Veksten er drevet av premieinnbetalinger på eksisterende kontrakter, avkastning og konvertering fra ytelsesordninger. I Norge er Storebrand markedsleder innenfor Unit Linked med 34 % markedsandel av brutto forfalt premie.

I det svenske markedet er SPP femte største aktør innenfor segmentet øvrig tjenestepensjon, med en markedsandel på 9,3 % målt etter premieinntekter fra Unit Linked. Kundenes midler har økt med SEK 4,4 mrd (6,3 %) i 4. kvartal og SEK 6,6 mrd (9,8 %) fra årsskiftet. Veksttaket har tatt seg opp etter urolige aksjemarkeder og negativ utvikling i starten av året.

I Storebrand Asset Management har midler til forvaltning økt med NOK 6 mrd. i 4. kvartal og NOK 5 mrd akkumulert fra årsskiftet til NOK 577 mrd, inkludert en negativ valutaeffekt på 24 mrd. Veksten er drevet av salg og avkastning.

Utlånsporteføljen i personmarked utvikler seg positivt og vokser med NOK 2,9 mrd i 4. kvartal og NOK 8,8 mrd. fra årsskiftet. Porteføljen består av boliglån med lav risiko. NOK 9,7 mrd. av boliglånene forvaltes på Storebrand Livsforsikrings balanse.

NØKKELTALL SPARING

(NOK mill.)	2016				2015
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal
Unit Linked-reserver	139 822	131 571	127 876	125 434	128 117
Unit Linked-premier	3 466	3 444	3 541	3 693	3 185
AuM kapitalforvaltning	576 704	570 362	568 956	567 218	571 425
Utlån personmarked	35 400	32 543	30 775	28 425	26 861

Forsikring

- Tilfredsstillende samlet resultat
- God underliggende risikoutvikling
- Engangseffekter gir høy kostnadsprosent

Forsikring har ansvaret for konsernets risikoprodukter i Norge og Sverige. Enheten tilbyr helseforsikring i det norske og svenske bedrifts- og privatmarkedet, skadeforsikrings- og personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet samt personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske og svenske bedriftsmarkedet.

FORSIKRING

(NOK mill.)	2016				2015		Året
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015
Forsikringspremier f.e.r.	957	962	962	947	934	3 828	3 642
Erstatningskostnader f.e.r.	-706	-724	-726	-728	-791	-2 883	-2 822
Driftskostnader	-168	-152	-137	-146	-153	-602	-543
Driftsresultat	83	87	99	73	-9	342	277
Finansresultat	60	74	52	47	25	233	206
<i>Andel fra Storebrand Helseforsikring AS</i>	<i>11</i>	<i>15</i>	<i>9</i>	<i>4</i>	<i>1</i>	<i>39</i>	<i>14</i>
Resultat før amortisering	143	161	152	120	15	575	482
Skadeprosent	74 %	75 %	75 %	77 %	85 %	75 %	77 %
Kostnadsprosent	18 %	16 %	14 %	15 %	16 %	16 %	15 %
Combined ratio	91 %	91 %	90 %	92 %	101 %	91 %	92 %

RESULTAT

Forsikring leverer i 4. kvartal et resultat før amortisering på NOK 143 mill. (15 mill.) og 575 mill. (482 mill.) for året. Samlet combined ratio i kvartalet er 91 % (101 %) mens for året ble combined ratio 91 % (92 %). Premieinntektene økte med 2 % sammenlignet med samme kvartal i fjor. Premieveksten sammenlignet med hele 2015 var 5 %.

Det samlede risikoresultatet gir en skadeprosent på 74 % (85 %) og den underliggende risikoutviklingen er tilfredsstillende. For hele 2016 ble skadeprosenten 75 % (77 %). Kollektiv uførepensjon leverer i perioden et tilfredsstillende resultat mens i tilsvarende periode i fjor ble reservene styrket med NOK 100 mill. Fortsatt preges produktet av lave premieinntekter. Markedet for innskuddspensjon er svært konkurranseutsatt og pris på uførepensjon er et viktig konkurranseparameter. Det jobbes fortsatt med tiltak for å styrke lønnsomheten. Bedret uførerresultat gir et tilfredsstillende resultat for forsikring i Sverige.

Kostnadsprosenten endte på 18 % (16 %) i 4. kvartal og 16 % (15 %) for året. I tråd med plan har økte volumer og vekstambisjoner ført til høyere allokerede kostnader for forsikringsområdet. Spesielle poster påvirker driftskostnadene negativt med NOK 29 millioner i kvartalet, og negativt med NOK 11 millioner for året. Justert for spesielle poster er kostnadsprosenten i kvartalet 14 % (15%).

Investeringsporteføljen til Forsikring i Norge utgjør NOK 6,8 mrd., som i hovedsak er plassert i rentepapirer med kort og mellomlang durasjon. Midlene har hatt god avkastning.

¹⁾ Helseforsikring er 50 % eid av Storebrand ASA og 50 % eid av Munich Health.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Storebrand lykkes i personmarkedet og premieinntektene har hittil i år økt med 9 % sammenlignet med tilsvarende periode i 2015. Konkurransedyktige priser, enkle og relevante produkter samt gode dekninger driver utviklingen. Akademikerporteføljen er en viktig driver for vekst, og salgstakten er stabil. I høst ble REMA Forsikring lansert. Partnerstrategien er ventet å bidra til kostnadseffektiv vekst i årene som kommer. Helserelaterte forsikringer er i vekst og Storebrand lykkes godt i markedet.

For risikodekningene tilknyttet innskuddspensjon i Norge er veksten drevet av konvertering fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon. Det nye regelverket for uførepensjon, som trådte i kraft 1.1.2016, har medført redusert premievolum.

NØKKELTALL FORSIKRING

(NOK mill.)	4. kvartal	2016			2015	Året	
		3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015
Skade & Personliv *	1 729	1 739	1 726	1 700	1 675	1 729	1 675
Helse & Gruppeliv **	1 507	1 512	1 485	1 497	1 493	1 507	1 493
Pensjonsrelatert uføreforsikring ***	1 297	1 301	1 290	1 246	1 159	1 297	1 159
Totale forsikringspremier	4 533	4 552	4 501	4 443	4 327	4 533	4 327
Investeringsportefølje	6 798	6 980	6 743	6 768	6 231	6 798	6 231

* Individuell livs- og ulykkes-, eiendoms- og skadeforsikring.

** Gruppe ulykkes-, yrkesskade- og helseforsikring.

*** ITP risikopremie, norsk bransje

Garantert pensjon

Inntektsreduksjon i tråd med strategi og bestandsutvikling. Sterkt overskuddsdelingsresultat i kvartalet.

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital – og pensjonsforsikring.

GARANTERT PENSJON

(NOK mill.)	2016				2015		Året
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015
Fee- og administrasjonsinntekter	376	403	383	404	460	1 566	1 777
Driftskostnader	-260	-257	-192	-271	-333	-981	-1 156
Driftsresultat	116	146	191	132	128	585	621
Risikoresultat liv & pensjon	-13	-18	-10	4	7	-37	89
Netto overskuddsdeling og utlånstap	389	-2	57	-122	-244	322	-382
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	492	126	237	15	-110	870	329
Oppreservering langt liv					-1 362		-1 764

RESULTAT

Garantert Pensjon oppnådde et resultat før amortisering og oppreservering langt liv på NOK 492 mill. (-110 mill.) i 4. kvartal og NOK 870 mill. (329 mill.) i 2016.

Fee- og administrasjonsinntektene utvikler seg i tråd med at en stor del av bestanden er moden og i langsiktig avgang. Inntektene var NOK 376 mill. (460 mill.) i 4. kvartal og NOK 1 566 mill. (1 777 mill.) i 2016. Dette tilsvarer en reduksjon i 2016 på 12 % sammenlignet med fjoråret.

Driftskostnadene reduseres som følge av at området er i langsiktig avvikling. Spesielle poster påvirker driftskostnadene negativt med NOK 30 mill. i kvartalet, og negativt med NOK 1 mill. for året.

Risikoresultatet utgjorde minus NOK 13 mill. (7 mill.) i 4. kvartal og minus 37 mill. (minus 89 mill.) for året. Årets risikoresultat er generert i den svenske virksomheten og er svakt som følge av oppdaterte

biometriske antagelser. Risikoresultatet i den norske virksomheten er begrenset som følge av reservestyrking med bakgrunn i innføring av ny kollektiv uførepensjon og den generelle uføreutviklingen i bestanden.

Resultat fra overskuddsdeling og utlånstap består i Garantert pensjon-segmentet av overskuddsdelings- og finansielle effekter. Resultatet ble NOK 389 mill. (-244 mill.) i 4. kvartal og NOK 322 mill. (-382 mill.) i 2016. I 4. kvartal ga overskuddsdeling i den norske virksomheten NOK 139 mill. (-2 mill.) i resultatbidrag, drevet av god avkastning og buffersituasjon. I den svenske virksomheten ble det også et sterkt resultat i 4. kvartal på 250 mill. (183 mill.) blant annet som følge av god avkastning i porteføljene.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

De fleste produktene er lukket for nysalg og kundenes valg av overgang fra garanterte til ikke-garanterte produkter er i tråd med konsernets strategi. Kundereserver for garantert pensjon utgjorde pr. 4. kvartal NOK 259 mrd. som er en reduksjon på 7,4 mrd. i 2016. Samlede premieinntekter for garantert pensjon (eksklusiv flytting) var NOK 1 mrd. (1,2 mrd.) i 4. kvartal. I 2016 er det samlet sett en reduksjonen i premieinntektene på 17 %. Netto fraflytting fra garantert pensjon var NOK 3,3 mrd. (7,3 mrd.) i 2016.

I den norske virksomheten er fripoliser den eneste garanterte porteføljen i vekst og utgjør pr. 4. kvartal NOK 115 mrd., en økning på NOK 12 mrd. i 2016, som tilsvarer 11,3 prosent. Fra og med 4. kvartal 2014

ble kundene tilbudt å konvertere fra tradisjonelle fripoliser til fripoliser med investeringsvalg. Fripoliser med investeringsvalg, som inngår i segmentet Sparing, utgjør pr. 4. kvartal NOK 5,5 mrd. Reserveene for ytelsespensjon i Norge utgjør NOK 46 mrd. ved utgangen av 4. kvartal, en nedgang på NOK 9 mrd. siden utgangen av 2015.

Garanterte porteføljer i den svenske virksomheten utgjør NOK 83 mrd. pr. 4. kvartal som tilsvarer en reduksjon på NOK 9 mrd. i 2016. Nedgangen skyldes i stor grad vekslingskurs NOK/SEK.

NØKKELTALL GARANTERT PENSJON

(NOK mill.)	2016				2015	Året	
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015
Garanterte reserver	258 723	261 547	265 300	265 931	266 811	258 723	266 811
Garanterte reserver i % av totale reserver	64,9 %	66,5 %	67,5 %	67,9 %	67,6 %	64,9 %	67,6 %
Overføring av garanterte reserver	-245	-239	-621	-2 200	-398	-3 306	-7 729
Bufferkapital i % av kundefond SBL	5,7 %	5,6 %	6,3 %	5,9 %	5,8 %	5,7 %	5,8 %
Bufferkapital i % av kundefond SPP	6,7 %	6,7 %	6,3 %	6,6 %	7,6 %	6,7 %	7,6 %

Øvrig/Elimineringer

Under Øvrig rapporteres resultatet i Storebrand ASA, samt resultatet i selskapsporteføljene og mindre datterselskap i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår resultatet knyttet til utlån til næringsvirksomhet i Storebrand Bank og virksomheten i BenCo. Konsernelimineringer rapporteres i egen tabell under.

RESULTAT EKSKL. ELIMINERINGER

	2016				2015	Året	
(NOK mill.)	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015
Fee- og administrasjonsinntekter	43	31	53	17	17	145	129
Driftskostnader	-33	-35	-30	-42	-59	-141	-203
Driftsresultat	10	-4	23	-25	-41	4	-75
Finansresultater og risikoresultater liv	-54	158	143	154	101	401	-16
Resultat før amortisering	-45	154	166	129	60	405	-91

Øvrig resultats ekskluderer elimineringer

ELIMINERINGER

(NOK mill.)	2016					2015	Året	
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2016	2015	
Fee- og administrasjonsinntekter	-25	-75	-66	-66	-78	-233	-251	
Driftskostnader	25	75	66	66	78	233	251	
Finansresultat								
Resultat før overskuddsdeling og utlånstap								

I segmentet Øvrig skyldes resultatøkning primært god avkastning i selskapsporteføljene i tillegg til salget av Storebrand Baltic. Fee- og administrasjonsinntekter øker med 12,5 % for året.

Finansresultatet i segment Øvrig inkluderer selskapsporteføljene i SPP og Storebrand Livsforsikring og finansresultatet i Storebrand ASA.

Storebrand Livsforsikring konsern er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. I oktober utstedte Storebrand Livsforsikring AS et ansvarlig lån på MSEK 750 med en rente på Stibor + 3,25 prosent. Dette lånet styrket solvensmarginen til Storebrand konsern med ca 2,5 prosentpoeng. SPP Pension & Forsikring besluttet den 27. desember å benytte seg av den førtidige tilbakekjøpsretten i sitt ansvarlige lån på MSEK 700. Selve innfrielsen ble gjort etter

årets slutt. Tilbakekjøpet påvirker ikke solvensmarginen ettersom dette lånet ikke kvalifiserte som solvenskapital. Med rentenivået pr. utgangen av 4. kvartal 2016 forventes det om lag NOK 100 mill. i rentekostnader kvartalsvis. Selskapsporteføljene i livselskapene utgjorde NOK 22 mrd. ved utgangen av 4. kvartal.

Investeringene er i første rekke i rentebærende papirer i Norge og Sverige med kort løpetid. I kvartalet fikk den norske selskapsporteføljen en avkastning på 0,52 % og 3,38 % for året. Den svenske selskapsporteføljen gav en samlet avkastning på 0 % prosent i kvartalet og 0,8 % for året.

Balanse, soliditet og kapitalforhold

Solvensmargin på 160 % før utbytte, 157 % etter utbytte

Kontinuerlig overvåking og aktiv risikostyring er et kjerneområde i Storebrands virksomhet. Risiko og soliditet følges både opp på konsernnivå og i de juridiske selskapene. Regulatoriske krav til soliditet og risikostyring følger i stor grad juridiske enheter. Avsnittet er derfor delt inn i juridiske enheter.

STOREBRAND KONSERN

Solvens II-marginen i Storebrand Konsern var 157 % ved utgangen av 4. kvartal, en nedgang på 8 prosentpoeng i kvartalet.

STOREBRAND ASA

Storebrand ASA (holding) hadde likvide eiendeler på 2,2 milliarder kroner ved utgangen av året. Likvide eiendeler består i hovedsak av kortsiktige rentepapirer med god kredittrating. Total rentebærende gjeld i Storebrand ASA (holding) utgjorde 2,7 milliarder kroner ved utgangen av året. Dette tilsvarer en netto gjeldsgrad på 2,9 prosent. Neste forfall på obligasjonsgjeld er i mai 2017. Selskapet har i tillegg til likviditetsporteføljen en ubenyttet kredittfasilitet på EUR 240 mill. som løper til desember 2019.

Storebrand ASA eide 0,36 % (1 631 387) av selskapets egne aksjer ved utgangen av kvartalet.

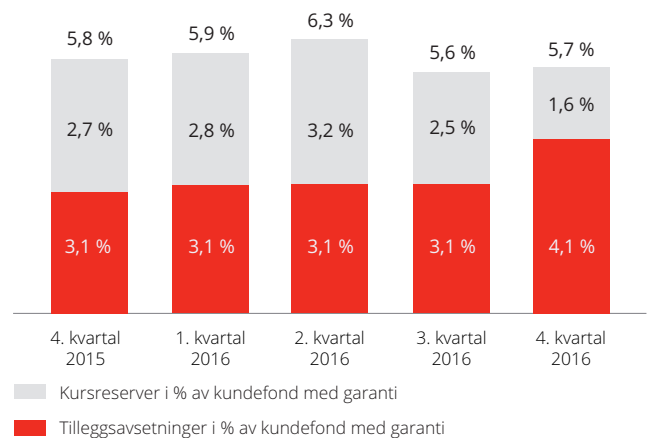
STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN¹⁾

Soliditetskapskapitalen¹⁾ utgjorde NOK 57,3 mrd. ved utgangen av 4. kvartal 2016, en reduksjon på NOK 4,2 mrd. i 4. kvartal og 3,5 mrd. i år. Endringen i kvartalet skyldes økte kundebuffer i svensk virksomhet og reduksjon av oververdi til amortisert kost.

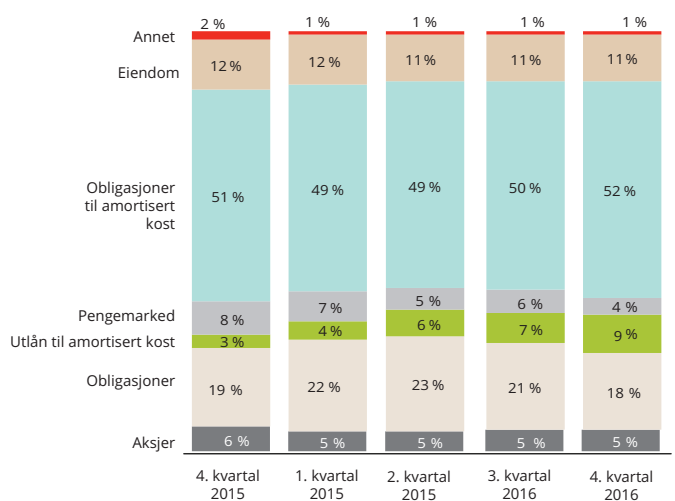
STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Kursreguleringsfondet er i 4. kvartal redusert med NOK 1,5 mrd. og 1,8 mrd. i år og utgjør NOK 2,7 mrd. ved utgangen av 4. kvartal 2016. Tilleggsavsetningene er i kvartalet og i år økt med 1,6 mrd. og utgjør NOK 6,8 mrd. ved utgangen av 4. kvartal 2016. God bokført avkastning har bidratt til å øke tilleggsavsetningene for forsikringskontrakter som er fullt oppreservert for langt liv. Oververdi på anleggsobligasjoner og utlån som vurderes til amortisert kost er redusert med NOK 2,8 mrd. i 4. kvartal og 1,8 mrd. i år. Oververdi på amortisert kost utgjør NOK 8,8 mrd. per 4. kvartal. Reduksjonen skyldes renteøkning. Oververdi på obligasjoner og utlån til amortisert kost er ikke innregnet i regnskapet.

KUNDEBUFFERE

ALLOKERING GARANTERTE KUNDEMIDLER

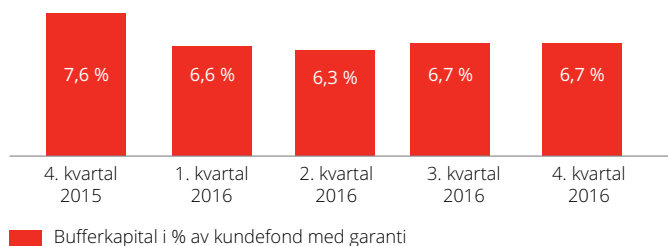
Kundemidler er økt med NOK 2,8 mrd. i 4. kvartal og 12,5 mrd. i år som følge av positiv avkastning. Kundemidler utgjorde NOK 242 mrd. ved utgangen av 4. kvartal 2016. Kundemidler innenfor ikke-garantert Sparing er økt med NOK 3,8 mrd. i 4. kvartal og 11,3 mrd. i år. Garanterte kundemidler er redusert med NOK 1,0 mrd. i 4. kvartal og økt med 1,3 mrd. i år.

¹⁾ Storebrand Livsforsikring, SPP og BenCo.

¹⁾ Består av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond, risikoutjevnsningsfond, kursreserver obligasjoner og utlån til amortisert kost, tilleggsavsetning, villkorad återbæring og opptjent resultat.

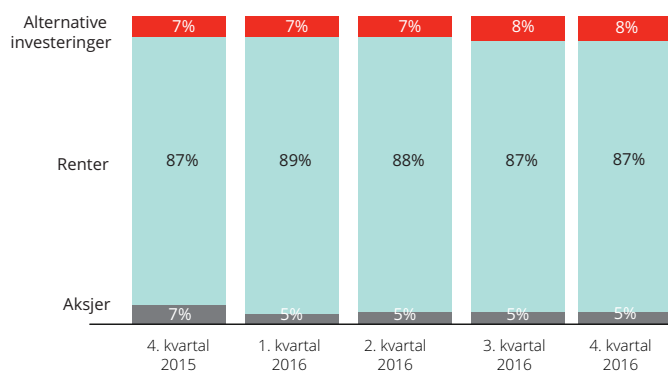
SPP

KUNDEBUFFERE SPP

Bufferkapitalen utgjorde NOK 6,3 mrd. (6,5 mrd.) pr. 4. kvartal.

ALLOKERING GARANTERTE KUNDEMIDLER

Totalt forvaltet kapital i SPP er NOK 171 mrd. Det tilsvarer en reduksjon på 1 % sammenliknet med 3. kvartal 2016. For kundemidler innenfor ikke garantert sparing var forvaltat kapital NOK 83,1 mrd i 4. kvartal som tilsvarer en økning på 3,1 % sammenliknet med 3. kvartal 2016.

STOREBRAND BANK

Utlånsporteføljen i personmarked inkludert lån forvaltet på vegne av Storebrand Livsforsikring AS utgjør 35,4 milliarder kroner hvor av NOK 25,7 mrd. er personmarkeds lån i Storebrand Bank. Bedriftsmarkedsporteføljen er redusert i henhold til plan og utgjør NOK 1,5 mrd. (1,6 mrd) ved utgangen av året.

Bankkonsernet har ved utgangen av 2016 en netto ansvarlig kapital på NOK 2,4 mrd. (2,6 mrd). Kapitaldekningen utgjør 17,7 % og ren kjernekapitaldekning utgjør 14,0 %, mot henholdsvis 17,1 % og 13,8 % ved utgangen av 2015. Selskapet har tilfredsstillende soliditet og likviditet basert på virksomheten. Både bankkonsernet, morbanken og boligkredittforetaket oppfyller gjeldende lovkrav

Fremtidsutsikter

RESULTATUTVIKLING

Storebrand er markedsleder innenfor salg av pensjonsløsninger til norske bedrifter. Innskuddspensjonsordninger er den dominerende løsningen for pensjonssparing i Norge. Markedet for innskuddspensjon er i vekst og Storebrands reserver innfor Unit Linked økte med 21% fra i fjor. Storebrand har også en sterk utfordrerrolle innenfor salg av pensjonsløsninger til svenske bedrifter og veksten i Unit Linked reserver i SPP var på 10% fra i fjor. Det er forventet god vekst i salg av innskuddspensjon fremover. Det jobbes med å styrke lønnsomheten innenfor dette området.

Fordelsprogram for ansatte i bedrifter som har pensjonsordning i Storebrand er et viktig satsingsområde fremover. Salg av bankprodukter og skadeforsikring bidrar til forventet vekst innenfor segmentene Sparing og Forsikring. Konkurransen i markedet har ført til marginpress innenfor disse segmentene som stiller krav til kostnadsreduksjoner og tilpasninger i distribusjon og produktløsninger for å oppnå fortsatt lønnsom vekst. For å realisere ambisjonene innenfor personmarkedet må salget økes fremover.

Kapitalforvaltning er et viktig forretningsområde innenfor segmentet Sparing. Kapitalforvaltning har jevn vekst i reserver og god lønnsomhetsutvikling.

Segmentet Garantert pensjon er i en langsiktig avvikling og samlede reserver for garantert virksomhet synker. Det er imidlertid fortsatt vekst i reservene knyttet til fripoliser som følge av at bedrifter velger å konvertere gamle ytelsesordninger til innskuddsordninger. Fremover forventes veksten i fripoliser å avta og det vil være en flat utvikling i reserver over flere år før reservene begynner å falle. Fripolisebestanden bidrar i begrenset grad til konsernets resultat med dagens rentenivå. Garanterte reserver utgjør en stadig mindre andel av konsernets samlede pensjonsreserver og var ved utgangen av kvartalet på 65 %.

Det er målsatt at samlede nominelle kostnader skal være lavere i 2018 sammenlignet med nivået ved utgangen av 2015. Storebrand vil fortsatt gjøre utvalgte investeringer i vekst. Partnerskapet med Cognizant forventes å gi reduserte kostnader for konsernet de neste årene.

I 2016 ble det satt opp et nytt forretningsområde for digital utvikling. Storebrand har samlet ressursene i konsernet som jobber med digital forretningsutvikling og vil fremover legge stor innsats i å lykkes med en digitalisering av salg og betjening drevet av kundeinnsikt og som også bidrar til en effektivisering av virksomheten.

MARKEDSUTVIKLING

Norsk tiårig rente har steget med ca. 0,6 prosentpoeng i fjerde kvartal og er over nivået ved inngangen til året. Svenske tiårige renter har også steget med ca. 0,4 prosentpoeng i fjerde kvartal, men er fortsatt under nivået ved inngangen til året. Svenske renter er påvirket av en svært ekspansiv pengepolitikk. Renteoppgangen i verden er i stor grad drevet av USA hvor den tiårige rentene har steget med over ett prosentpoeng siden bunnen i juli 2016. Renteoppgangen har fortsatt i 2017.

Den kortsiktige renten er fortsatt lav i euro-området påvirket av at den europeiske sentralbankens ekspansive pengepolitikk. Det første skrittet i nedskaleringen av sentralbankens program for kjøp av rentepapirer er tatt og det forventes en gradvis reduksjon i programmet fremover. Tyskland opplever sterk økonomisk fremgang som legger press på rentesettingen i Europa.

Finanssektoren preges av en svak kapitalisering av enkelte europeiske banker i kombinasjon med svekkede kredittporteføljer. Myndighetene har gjennomført tiltak i flere land for å avhjelpe situasjonen i enkelte utsatte banker. Vi ser en konsolidering av forsikringssselskaper i Europa.

RISIKO

Markedsrisiko er konsernets største risiko. I styrets ORSA prosess er spesielt utviklingen i rentenivå, kredittpåslag, aksje- og eiendomsverdier vurdert til å være de største risikoene som påvirker konsernets solvens. Storebrand har tilpasset seg det lave rentenivået gjennom bygging av bufferkapital. Over tid vil nivået på den årlige rentegarantien reduseres. På lang sikt vil et vedvarende lavt rentenivå være en risiko for at produkter med høye rentegarantier går med underskudd og det er derfor viktig å kunne oppnå en avkastning som overgår rentegarantien i produktene. Storebrand har derfor tilpasset aktivasiden ved å bygge en robust portefølje med obligasjoner til amortisert kost for å oppnå den garanterte renten. Av forsikringsrisiko er økt forventet levealder og utviklingen i uføre de faktorene som påvirker solvensen mest. Operasjonell risiko følges tett opp og vil også kunne ha en vesentlig effekt på solvensen.

ENDRINGER I SOLVENS II-REGELVERKET

EIOPA vurderer endringer i metodikken for fastsettelse av den langsiktige likevektsrenten (Ultimate Forward Rate, UFR) som sammen med markedsrenter brukes for å fastsette diskonteringsrentene i Solvens II. UFR utgjør summen av en forventet realrente (felles for alle valutaer) og en forventet inflasjon (valutaspesifikk). Det foreslås endringer som i sum innebærer at UFR for NOK reduseres fra 4,2 % til 3,7 % og at endringen fases inn med maks 20 basispunkter årlig. Hvis forslaget blir vedtatt

vil dette føre til en lavere solvensmargin for Storebrand, avhengig av rentenivået. Saken er til behandling i EIOPA.

EU-kommisjonen har bedt EIOPA vurdere endringer i Solvens II-regelverket, i hovedsak knyttet til standardmodellen for beregning av kapitalkrav. EIOPA har utarbeidet et høringsnotat, og det pågår nå en høring med frist 3. mars 2017.

Formålet er en gjennomgang av regelverket for å:

- Sikre at kapitalkravene står i forhold til reell risiko
- Sikre konsistent behandling mellom land
- Forenkling

Høringsnotatet vurderer ulike alternativer knyttet til 21 temaer. Disse er bl. a. knyttet til eksponering mot regionale og lokale myndigheter, kalibrering av dødelighetsrisiko, mulighet for å benytte selskapsspesifikke parametere for livsforsikring, valutarisiko på gruppenivå, renterisiko, skatt og risikomargin. Det fremmes ikke konkrete anbefalinger. Etter høringen er det ventet at EIOPA vil komme med sine anbefalinger til EU-kommisjonen.

UTREDNING AV EGEN PENSJONSKONTO

Utredningen "Egen pensjonskonto og andre tilpasninger i privat tjenestepensjon" ble lagt frem av en embedsmannsgruppe i desember 2016. Utredningen følger opp statsministerens brev til partene i forbindelse med hovedoppgjøret 2016, hvor regjeringen lovet å utrede en del spørsmål knyttet til tjenestepensjon i privat sektor.

Utredningen har tre hovedtemaer:

- Mulige løsninger for en ordning med egen pensjonskonto, hvor pensjonsopptjening fra flere arbeidsgivere kan samles.
- Mulige løsninger for individuell tilleggssparing i tjenestepensjonsordningene.
- Fra hvilken alder og inntekt opptjeningen bør starte, samt varighet på ansettelsesforholdet for å få opptjening (sparing fra første krone).

Arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene, finansnæringen og Forbrukerrådet har deltatt i en referansegruppe for arbeidet. Utredningen fremmer ikke konkrete forslag, men drøfter alternative modeller. Det vil være opp til partene (LO og NHO) og regjeringen å ta stilling til hvordan utredningen skal følges opp videre.

FINANSSKATT

I forbindelse med Stortingets behandlingen av statsbudsjettet for 2017 ble det vedtatt en finansskatt med to elementer:

- Finansskatt på lønn. Denne settes til 5 prosent og vil følge reglene for arbeidsgiveravgift
- Skattesatsen på alminnelig inntekt for foretak omfattet av finansskatten videreføres på 2016-nivå (25 prosent), mens den for øvrig settes ned til 24 prosent

Finansskatten gjelder med fra og med inntektsåret 2017. Estimert årlig effekt på konsernets driftskostnader vil bli omtrent NOK 55 mill.

KAPITALSTYRING OG UTBYTTE

Storebrand har etablert et rammeverk for kapitalstyring som knytter utbytte til solvensgraden. Målsettingen er en solvensgrad på over 150% inklusiv overgangsregler. Solvensgraden ved utgangen av fjerde kvartal var 157 %. Et minimumsnivå for utbytte er en solvensgrad uten overgangsregler på 110%. Solvensgraden uten overgangsregler ved utgangen av fjerde kvartal var 144 %. Solvensnivået viser at konsernet er robust for virksomhetens risiko. Det er ventet en gradvis forbedring i den underliggende solvensmarginen i årene som kommer. Dette skyldes i hovedsak avslutningen av reservestyrking for økt levealder, forventet resultatskapning i konsernet og redusert kapitalkrav fra garantert virksomhet. Resterende reservestyrking for økt levealder på 0,35 mrd. forventes avsluttet i 2017.

Styret foreslår for generalforsamlingen et utbytte på NOK 695 mill. tilsvarende NOK 1,55 per aksje for regnskapsåret 2016. For 2017 forventes et utbytte på over 35 % av konsernresultatet før amortisering etter skatt. Forventet utvikling i solvensmargin tilsier en gradvis økning i utbyttegrad utover dette fra 2018.

Lysaker, 7. Februar 2017

Storebrand Konsern

Resultatregnskap

(NOK mill.)	Note	4. kvartal		1.1 - 31.12	
		2016	2015 ¹⁾	2016	2015 ¹⁾
Premieinntekter		5 670	5 465	25 829	25 459
Netto renteinntekter Bank		94	96	373	377
<i>Netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for selskap:</i>					
-aksjer og andeler til virkelig verdi		26	5	38	5
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi		72	15	553	7
-finansielle derivater til virkelig verdi		38	34	111	127
-obligasjoner til amortisert kost		26	26	106	89
-eiendommer			212	10	294
-resultat fra investeringer i tilknyttede selskaper/felleskontrollert virksomhet		18	-82	65	34
<i>Netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for kunder:</i>					
-aksjer og andeler til virkelig verdi		6 707	4 255	11 609	7 072
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi		127	2 234	3 640	4 426
-finansielle derivater til virkelig verdi		-3 964	-1 404	2 570	-5 179
-utlån til virkelig verdi		11		18	
-obligasjoner til amortisert kost		1 040	1 237	4 197	4 083
-utlån til amortisert kost		93	15	289	108
-eiendommer		412	802	2 295	2 407
-resultat fra investeringer i tilknyttede selskaper		36	124	167	134
Andre inntekter		910	534	2 904	2 500
Sum inntekter		11 314	13 566	54 772	41 945
Erstatninger		-5 917	-5 566	-25 287	-25 247
Endring forsikringsforpliktelser		-1 816	-9 981	-23 522	-15 998
Endring bufferkapital		-1 442	2 119	1 475	3 930
Tap på utlån		-9	-21	-17	-45
Driftskostnader	7, 8	-1 035	-1 039	-3 570	-3 727
Andre kostnader		-32	-61	-463	-439
Rentekostnader		-152	-118	-475	-462
Sum kostnader før amortisering		-10 403	-14 666	-51 859	-41 987
Konsernresultat før amortisering		912	-1 101	2 913	-42
Amortisering av immaterielle eiendeler		-95	-106	-406	-396
Konsernresultat før skatt		816	-1 207	2 506	-438
Skattekostnad	9	-140	2 008	-364	1 821
Periodens resultat		676	801	2 143	1 382
Periodens resultat kan henføres til:					
Andel av resultatet til aksjonærer		673	618	2 118	1 178
Andel av resultatet til hybridkapitalinvestorer		3	3	11	9
Andel av resultatet til minoritet			181	14	196
Sum		676	801	2 143	1 382
Resultat per ordinær aksje (NOK)		1,50	1,38	4,73	2,63
Gjennomsnittlig antall aksjer i beregningsgrunnlaget (millioner)				448,2	447,6
Det er ingen utvanning av aksjene					

¹⁾ Det er foretatt endringer i klassifikasjoner mellom linjene "Driftskostnader" og "Amortisering av immaterielle eiendeler" for sammenligningstall 2015, se nærmere note 3 og 7.

Storebrand Konsern

Konsolidert oppstilling over totalresultat

(NOK mill.)	4. kvartal		1.1 - 31.12	
	2016	2015	2016	2015
Periodens resultat	676	801	2 143	1 382
Endringer estimatavik pensjoner	-119	-178	-142	-187
Verdiregulering egne bygg	22	165	205	180
Gevinst/tap kontantstrømsikring	-10	4	-60	27
Totalresultatelementer tilordnet kundeporteføljen	-22	-165	-205	-180
Skatt øvrige resultatelementer som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet	37	55	37	49
Sum øvrige resultatelementer som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet	-92	-119	-166	-111
Omregningsdifferanser valuta	83	300	-793	769
Urealisert gevinst på finansielle instrumenter tilgjengelig for salg			-3	
Skatt øvrige resultatelementer som senere kan reklassifiseres til resultatet				2
Sum øvrige resultatelementer som senere kan reklassifiseres til resultatet	83	301	796	771
Sum øvrige resultatelementer	-9	182	-961	660
Totalresultat	667	983	1 181	2 042
Totalresultat kan henføres til:				
Andel av totalresultatet til aksjonærer	663	797	1 163	1 830
Andel av totalresultatet til hybridkapitalinvestorer	3	3	11	9
Andel av totalresultat til minoritet	1	183	7	203
Sum	667	983	1 181	2 042

Storebrand Konsern

Balanse

(NOK mill.)	Note	31.12.16	31.12.15
Eiendeler selskapsporteføljen			
Utsatt skattefordel		595	957
Immaterielle eiendeler og merverdi av kjøpte forsikringskontrakter		4 858	5 810
Varige driftsmidler		57	71
Investeringer i tilknyttede selskaper/felleskontrollert virksomhet		458	385
<i>Finansielle eiendeler til amortisert kost</i>			
- Obligasjoner	6	3 398	3 454
- Utlån til kredittinstitusjoner	6	272	123
- Utlån til kunder	6,10	25 310	28 049
Reassurandørenes andel av forsikringsmessige avsetninger		40	22
Eiendommer vurdert til virkelig verdi	6	51	335
Biologiske eiendeler		64	64
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer		2 647	2 722
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi</i>			
- Aksjer og andeler	6	121	114
- Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	6	30 503	29 123
- Derivater	6	1 206	1 715
- Utlån til kunder	6,10	1 958	1 215
Bankinnskudd		3 694	3 009
Eiendeler minoritet i verdipapirfond		20 386	23 044
Sum eiendeler selskap		95 619	100 212
Eiendeler kundeporteføljen			
Varige driftsmidler		433	429
Investeringer i tilknyttede selskaper		1 918	1 465
Fordringer på tilknyttede selskaper		37	41
<i>Finansielle eiendeler til amortisert kost</i>			
- Obligasjoner	6	79 378	73 434
- Obligasjoner som holdes til forfall	6	15 644	15 648
- Utlån til kunder	6,10	16 727	6 017
Reassurandørenes andel av forsikringsmessige avsetninger		106	112
Eiendommer vurdert til virkelig verdi	6	24 110	24 081
Eiendommer til eget bruk	6	2 863	2 887
Biologiske eiendeler		702	725
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer		1 053	2 999
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi</i>			
- Aksjer og andeler	6	129 416	124 476
- Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	6	141 334	161 653
- Derivater	6	3 621	2 988
- Utlån til kunder	6,10	2 346	
Bankinnskudd		4 375	4 164
Sum eiendeler kunder		424 065	421 118
Sum eiendeler		519 684	521 329

Fortsetter neste side

Storebrand Konsern

Balanse (forts.)

(NOK mill.)	Note	31.12.16	31.12.15
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital		11 726	11 724
Opptjent egenkapital		15 631	14 477
Hybridkapital		226	226
Minoritetsinteresser		54	520
Sum egenkapital		27 637	26 946
Ansvarlig lånekapital	5,6	7 621	7 766
Bufferkapital	11	16 719	19 016
Forsikringsforpliktelser		405 257	400 211
Pensjonsforpliktelser		289	465
Utsatt skatt		175	200
<i>Finansiell gjeld</i>			
- Gjeld til kredittinstitusjoner	5,6	407	416
- Innskudd fra kunder i Bank	6	15 238	17 825
- Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5,6	16 219	15 475
- Derivater selskapsporteføljen		326	851
- Derivater kundeporteføljen		1 868	2 501
Annen kortsiktig gjeld		7 542	6 614
Gjeld minoritet i verdipapirfond		20 386	23 044
Sum gjeld		492 047	494 383
Sum egenkapital og gjeld		519 684	521 329

Storebrand Konsern

Konsolidert oppstilling over endring i egenkapital

	Majoritetens andel av egenkapitalen									
(NOK mill.)	Aksje- kapital ¹⁾	Egne aksjer	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Valuta omregnings- reserve	Annen egen- kapital ²⁾	Sum opptjent egenkapital	Hybrid- kapital ³⁾	Minori- tet	Total egen- kapital
Egenkapital 31.12.14	2 250	-12	9 485	11 722	1 078	11 574	12 652		366	24 741
Periodens resultat						1 178	1 178	9	196	1 382
Sum øvrige resultatelementer					753	-100	653		7	660
Totalresultat for perioden					753	1 078	1 830	9	203	2 042
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:										
Egne aksjer		2		2		21	21			23
Hybridkapital klassifisert som egenkapital						2	2	226		228
Utbetalt renter hybridkapital								-9		-9
Utbetalt aksjeutbytte									-25	-25
Kjøp av minoritetsinteresser									-25	-25
Annet						-28	-28		1	-28
Egenkapital 31.12.15	2 250	-10	9 485	11 724	1 831	12 646	14 477	226	520	26 946
Periodens resultat						2 118	2 118	11	14	2 143
Sum øvrige resultatelementer					-789	-166	-955		-7	-961
Totalresultat for perioden					-789	1 952	1 163	11	7	1 182
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:										
Egne aksjer		2		2		26	26			28
Hybridkapital klassifisert som egenkapital						3	3			3
Utbetalt renter hybridkapital								-11		-11
Utbetalt aksjeutbytte									-14	-14
Kjøp/salg av minoritetsinteresser						-18	-18		-460	-478
Annet						-19	-19			-19
Egenkapital 31.12.16	2 250	-8	9 485	11 726	1 042	14 589	15 631	226	54	27 637

¹⁾ 449 909 891 aksjer pålydende kroner 5.

²⁾ Inkluderer bundne midler i risikoutjevsningsfond med 140 millioner kroner og garantiavsetning med 48 millioner kroner.

³⁾ Evigvarende fondsobligasjoner som er klassifisert som egenkapital.

Storebrand Konsern

Kontantstrømoppstilling

(NOK mill.)	1.1 - 31.12	
	2016	2015
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalinger premie - forsikring	26 483	24 587
Netto utbetalte erstatninger og forsikringsytelser	-18 911	-19 272
Netto inn-/utbetalinger ved flytting	-4 647	-4 863
Netto endring forsikringsforpliktelser	-1 784	-1 591
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	2 896	2 795
Utbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer til kunder	-587	-731
Utbetalinger til drift	-3 125	-3 164
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	136	-1 181
Netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler og bankkunder	462	-3 419
Netto inn-/utbetalinger på utlån kunder	-10 969	-2 191
Netto inn-/utbetaling av innskudd bankkunder	-2 586	-1 533
Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer	12 935	5 492
Netto inn-/utbetalinger vedrørende eiendomsinvesteringer	2 058	-338
Netto endring bankinnskudd forsikringskunder	-323	-756
Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler og bankkunder	1 115	674
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 576	-2 745
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto innbetalinger ved salg av datterselskaper	64	
Netto utbetalinger ved kjøp av konsernselskaper	-5	
Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler	-63	-212
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-4	-212
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-4 457	-2 763
Innbetaling ved opptak av lån	3 700	3 702
Utbetaling av renter lån	-372	-393
Innbetaling av ansvarlig lånekapital	700	997
Utbetalinger ved tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital		-1 033
Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	-367	-469
Netto inn-/utbetalinger på utlån til og fordring på andre finansinstitusjoner	-9	396
Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital/salg aksjer til ansatte	14	10
Utbetaling av utbytte	-14	-25
Utbetaling av renter på hybridkapital	-11	-9
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-816	413
Netto kontantstrøm i perioden	757	-2 544
- herav netto kontantstrøm i perioden før finansielle eiendeler og bankkunder	-358	-3 218
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	757	-2 544
Kontanter/kontantekvivalenter ved periodens start for nye/solgte selskaper	-13	4
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	3 132	5 473
Valutaomregningsdifferanse i NOK	91	198
Beholdning av kontanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt ¹⁾	3 966	3 132
1) Består av:		
Utlån til kredittinstitusjoner	272	123
Bankinnskudd	3 694	3 009
Sum	3 966	3 132

Noter

Storebrand Konsern

Note 01

Regnskapsprinsipper

Delårsregnskapet for konsernet inkluderer Storebrand ASA med datterselskaper og tilknyttede selskaper. Regnskapet er avlagt i overensstemmelse med IAS 34 Delårsrapportering. Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap.

En beskrivelse av regnskapsprinsipper som er benyttet ved avleggelse av regnskapet fremkommer i årsregnskapet for 2015, og delårsregnskapet er avlagt i henhold til disse regnskapsprinsippene.

Finansskatt

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2017 ble det vedtatt en finansskatt med to elementer:

- Finansskatt på lønn. Denne settes til 5 prosent og vil følge reglene for arbeidsgiveravgift
- Skattesatsen på alminnelig inntekt for foretak omfattet av finansskatten videreføres på 2016-nivå (25 prosent), mens den for øvrig settes ned til 24 prosent

Det har ikke trådt i kraft nye eller endrede regnskapsstandarder i 2016 som har hatt noen vesentlig effekt for Storebrands konsernregnskap.

Note 02

Estimater

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet må ledelsen foreta estimater, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger av usikre størrelser. Estimater og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunktet for regnskapsavleggelsen.

De faktiske resultatene kan avvike fra regnskapsestimatene.

En beskrivelse av de vesentligste estimater og vurderinger der skjønn anvendes og som kan påvirke innregnede verdier fremkommer i årsregnskapet for 2015 i note 2, oppreservering langt liv for Storebrand Livsforsikring i note 3, forsikringsrisiko i note 7, verdsettelse av finansielle instrumenter og eiendom i note 13 samt i delårsregnskapets note 13 om Solvens II.

Note 03

Segmenter

Storebrands virksomhet er delt inn i segmentene Sparing, Forsikring, Garantert Pensjon og Øvrig.

Endring i resultatoppstilling

Det er gjort en endring i alternativ resultatoppstilling i 3. kvartal 2016. Hensikten med endringen er å lage et tydeligere skille mellom resultatelementer fra drift og resultatelementer fra finans.

Det er innarbeidet et nytt resultatbegrep "driftsresultat", som er før finansresultater fra selskapsporteføljer og risikoresultater fra den garanterte livvirksomheten.

I den nye oppstillingen omfatter linjen "finansposter og risikoresultat liv og pensjon" følgende linjer fra oppstilling som ble benyttet frem til 30.06.2016:

- risikoresultat liv og pensjon
- finansresultat
- netto overskuddsdeling og utlånstap

Sammenlignbare tall er omarbeidet.

Sparing

Består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, uten rentegarantier. I området inngår innskuddspensjon i Norge og Sverige, kapitalforvaltning og bankprodukter til privatpersoner.

Forsikring

Forsikring har ansvaret for konsernets risikoprodukter i Norge og Sverige. Enheten tilbyr helseforsikring i det norske og svenske bedrifts- og privatmarkedet, skadeforsikrings- og personrisikoprodukter til det norske og svenske privatmarkedet og personalforsikring samt personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske og svenske bedriftsmarkedet.

Garantert pensjon

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital- og pensjonsforsikring.

Øvrig

Under kategorien øvrig rapporteres resultatet i Storebrand ASA, samt resultat i selskapsporteføljene og mindre datterselskap i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår blant annet utlån til næringsvirksomhet i Storebrand Bank og virksomheten i BenCo, samt minoritet i verdipapirfond og eiendomsfond. I tillegg inngår elimineringer av konserninterne transaksjoner som er medtatt i de andre segmentene.

Avstemming mot offisielt resultatregnskap

Resultatene i segmentene avstemmes mot konsernresultat før amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler. I konsernets resultatoppstilling inngår brutto inntekter og brutto kostnader knyttet til både forsikringskunder og eier. I tillegg inngår sparelementer i premieinntekter og i forsikringsmessige kostnader. De ulike segmentene følges imidlertid i større grad opp ved oppfølging av netto fortjenestemarginer, herunder oppfølging av risiko- og administrasjonsresultat. Resultatlinjer som benyttes i segmentrapporteringen vil dermed ikke være identiske med resultatlinjene i konsernresultatregnskapet.

(NOK mill.)	4. kvartal		1.1 - 31.12	
	2016	2015	2016	2015
Sparing	321	296	1 063	1 001
Forsikring	143	15	575	482
Garantert pensjon	492	-110	870	329
Øvrig	-45	60	405	-91
Konsernresultat før amortisering og oppreservering langt liv	912	261	2 913	1 722
Oppreservering langt liv		-1 362		-1 764
Konsernresultat før amortisering	912	-1 101	2 913	-42
Amortisering av immaterielle eiendeler ²⁾	-95	-106	-406	-396
Konsernresultat før skatt	816	-1 207	2 506	-438

SEGMENTOPPLYSNINGER 4. KVARTAL

(NOK mill.)	Sparing		Forsikring		Garantert pensjon	
	4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Fee- og administrasjonssinntekter	744	761			376	460
Forsikringsresultat			251	143		
- Forsikringspremie for egen regning			957	934		
- Erstatninger for egen regning			-706	-791		
Administrasjonskostnader ²⁾	-426	-459	-168	-153	-260	-333
Driftsresultat	319	301	83	-9	116	128
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	3	-5	60	25	376	-238
Konsernresultat før amortisering og oppreservering langt liv	321	296	143	15	492	-110
Oppreservering langt liv						-1 362
Konsernresultat før amortisering	321	296	143	15	492	-1 472
Amortisering av immaterielle eiendeler ¹⁾²⁾						
Konsernresultat før skatt						

(NOK mill.)	Øvrig		Storebrand Konsern	
	4. kvartal		4. kvartal	
	2016	2015	2016	2015
Fee- og administrasjonssinntekter	18	-61	1 138	1 160
Forsikringsresultat			251	143
- Forsikringspremie for egen regning			957	934
- Erstatninger for egen regning			-706	-791
Administrasjonskostnader ²⁾	-8	19	-861	-926
Driftsresultat	10	-41	528	378
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	-54	101	384	-117
Konsernresultat før amortisering og oppreservering langt liv	-45	60	912	261
Oppreservering langt liv				-1 362
Konsernresultat før amortisering	-45	60	912	-1 101
Amortisering av immaterielle eiendeler ¹⁾²⁾			-95	-106
Konsernresultat før skatt			816	-1 207

¹⁾ Amortisering av immaterielle eiendeler er lagt på konsernnivå.

²⁾ Det er foretatt endringer i klassifikasjoner mellom linjene "Administrasjonskostnader" og "Amortisering av immaterielle eiendeler". Av- og nedskrivning IT-systemer er fra 2016 inkludert i driftskostadene. Sammenligningstall for 2015 er endret, se også note 7.

SEGMENTOPPLYSNINGER PER 31.12

(NOK mill.)	Sparing		Forsikring		Garantert pensjon	
	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
Fee- og administrasjonsinntekter	2 758	2 662			1 566	1 777
Forsikringsresultat			945	820		
- Forsikringspremie for egen regning			3 828	3 642		
- Erstatninger for egen regning			-2 883	-2 822		
Administrasjonskostnader ²⁾	-1 700	-1 657	-602	-543	-981	-1 156
Driftsresultat	1 058	1 006	342	277	585	621
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	5	-4	233	206	284	-292
Konsernresultat før amortisering og oppreservering langt liv	1 063	1 001	575	482	870	329
Oppreservering langt liv						-1 764
Konsernresultat før amortisering	1 063	1 001	575	482	870	-1 435
Amortisering av immaterielle eiendeler ¹⁾²⁾						
Konsernresultat før skatt						

(NOK mill.)	Øvrig		Storebrand Konsern	
	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
Fee- og administrasjonsinntekter	-88	-123	4 235	4 317
Forsikringsresultat			945	820
- Forsikringspremie for egen regning			3 828	3 642
- Erstatninger for egen regning			-2 883	-2 822
Administrasjonskostnader ²⁾	92	48	-3 191	-3 309
Driftsresultat	4	-75	1 989	1 828
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	401	-16	924	-107
Konsernresultat før amortisering og oppreservering langt liv	405	-91	2 913	1 722
Oppreservering langt liv				-1 764
Konsernresultat før amortisering	405	-91	2 913	-42
Amortisering av immaterielle eiendeler ¹⁾²⁾			-406	-396
Konsernresultat før skatt			2 506	-438

¹⁾ Amortisering av immaterielle eiendeler er lagt på konsernnivå.

²⁾ Det er foretatt endringer i klassifikasjoner mellom linjene "Administrasjonskostnader" og "Amortisering av immaterielle eiendeler". Av- og nedskrivning IT-systemer er fra 2016 inkludert i driftskostadene. Sammenligningstall for 2015 er endret, se også note 7.

NØKKELTALL VIRKSOMHETSOMRÅDER

(NOK mill.)	4. kvartal 2016	3. kvartal 2016	2. kvartal 2016	1. kvartal 2016	4. kvartal 2015	3. kvartal 2015	2. kvartal 2015	1. kvartal 2015
Konsern								
Overskudd per ordinær aksje ¹⁾	4,73	3,22	2,25	0,67	2,63	1,25	1,12	0,55
Egenkapital	27 637	27 189	27 000	26 538	26 946	25 982	25 275	24 745
Sparing								
Premieinntekter Unit Linked ²⁾	3 466	3 444	3 541	3 693	3 185	3 168	3 028	2 865
Reserver Unit Linked	139 822	131 571	127 876	125 434	128 117	118 695	117 452	115 816
Totale midler under forvaltning	576 704	570 362	568 956	567 218	571 425	562 136	551 587	557 989
Utlån Privat	35 400	32 543	30 775	28 425	26 861	25 417	24 833	24 100
Forsikring								
Bestandspremie	4 533	4 552	4 501	4 443	4 327	4 275	4 176	4 053
Skadeprosent ²⁾	74 %	75 %	75 %	77 %	85 %	78 %	72 %	75 %
Kostnadsprosent ²⁾	18 %	16 %	14 %	15 %	16 %	14 %	15 %	15 %
Combined ratio ²⁾	91 %	91 %	90 %	92 %	101 %	92 %	87 %	90 %
Garantert pensjon								
Garanterte reserver	258 723	261 547	265 300	265 931	266 811	263 035	258 658	261 277
Garanterte reserver i % of totale reserver	64,9 %	66,5 %	67,5 %	67,9 %	67,6 %	68,9 %	68,8 %	69,3 %
Netto overføring av garanterte reserver ²⁾	245	239	621	2 200	398	855	1 438	5 037
Bufferkapital i % av kundefond Storebrand Livsforsikring konsern ³⁾	5,7 %	5,6 %	6,3 %	5,9 %	5,8 %	5,4 %	5,7 %	6,5 %
Bufferkapital i % av kundefond SPP ⁴⁾	6,7 %	6,7 %	6,3 %	6,6 %	7,6 %	11,1 %	12,4 %	12,5 %
Soliditet								
Solvens II ⁵⁾	157 %	165 %	172 %	175 %				
Soliditetskapital Storebrand Livsforsikring konsern ⁶⁾	57 260	61 490	61 439	60 513	61 011	64 020	62 293	66 052
Kapitaldekning Storebrand Bank	17,7 %	18,1 %	17,7 %	17,3 %	17,1 %	16,7 %	16,3 %	15,8 %
Kjernekapitaldekning Storebrand Bank	15,7 %	16,2 %	15,8 %	15,4 %	15,2 %	14,9 %	14,5 %	14,0 %

¹⁾ Akkumulert.

²⁾ Tall for kvartalet.

³⁾ Tilleggsavsetninger + kursreguleringsfond.

⁴⁾ Villkorad återbäring.

⁵⁾ Se note 13 for spesifikasjon av Solvens II.

⁶⁾ Består av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond, risikoutjevningfond, kursreserver obligasjoner til amortisert kost, tilleggsavsetning, villkorad återbäring og opptjent resultat.

Note 04 | Finansiell markedsrisiko og forsikringsrisiko

Risiko er beskrevet i årsregnskapet for 2015 i note 7 (Forsikringsrisiko), note 8 (Finansiell markedsrisiko), note 9 (Likviditetsrisiko), note 10 (Utlån og motpartsrisiko derivater), note 11 (Kreditteksponering) og note 12 (Risikokonsentrasjoner).

Markedsrisiko er endring i verdier som skyldes at finansmarkedspriser eller volatilitet avviker fra det som er forventet. Omfatter også risiko for at verdien av forsikringsforpliktelsen utvikler seg ulikt fra eiendelene.

De vesentligste markedsrisikoene for Storebrand er aksjemarkedsrisiko, kredittrisiko, eiendomsrisiko, renterisiko og valutarisiko. For livselskapene er de finansielle eiendelene plassert i en rekke delporteføljer. Markedsrisikoen påvirker Storebrands inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene. Det er tre hovedtyper av delporteføljer, selskapsporteføljer, kundeporteføljer uten garanti og garanterte kundeporteføljer.

Markedsrisikoen i selskapsporteføljene påvirker Storebrands resultat fullt ut. Det samme gjelder markedsrisikoen fra de finansielle eiendelene i Storebrand ASA og datterselskaper som ikke er livselskaper.

Markedsrisikoen i kundeporteføljer uten garanti er tatt for kunders regning og risiko, slik Storebrand ikke treffes direkte av verdiendringer. Men verdiendringer påvirker Storebrands resultater indirekte. Inntektene er i stor grad basert på reservestørrelse, mens kostnadene i større grad er faste. Lavere finansmarkedsavkastning enn forventet vil derfor få en negativ effekt på Storebrands inntekt og resultat.

For garanterte kundeporteføljer vil nettorisikoen for Storebrand være lavere enn brutto markedsrisiko. Graden av risikodemping avhenger av flere forhold. De viktigste er størrelse og fleksibilitet av kundebuffer og nivå og varighet på avkastningsgarantien. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er høy nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning dekkes ved å bruke kundebuffer i form av risikokapital som er bygd opp av tidligere års overskudd. Risikokapitalen består i hovedsak av kursreserver, tilleggsavsetninger og villkorad återbäring. Selskapet er ansvarlig for eventuelt udekket beløp. For garanterte kundeporteføljer påvirkes risikoen av endringer i rentenivået. Fallende rente er positivt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kursstigning på obligasjoner, men det er negativt på lang sikt fordi det reduserer sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti.

Aksjemarkedet var urolig i første halvår, med vesentlig kursfall både tidlig i året og i juni. I annet halvår og fjerde kvartal har aksjemarkedet vært positivt. Verdensindeksen steg 5 prosent i fjerde kvartal, noe som gir en stigning på 9 prosent for hele 2016. Det norske aksjemarkedet har vært spesielt sterkt med en oppgang på 11 prosent i fjerde kvartal og 12 prosent for hele 2016. Oljeprisen har steget 50 prosent i 2016. Kredittmarkedet har hatt omtrent tilsvarende forløp som aksjemarkedet og kredittpåslagene er noe redusert både i fjerde kvartal og gjennom året.

Rentenivået steg i fjerde kvartal, drevet av økte inflasjonsforventninger. 10 års swap-rente steg 0,5 prosentpoeng både i Norge og Sverige. Ved utløpet av 2016 er 10 års swap-rente 2,0 prosent i Norge, en oppgang på 0,2 prosentpoeng siden starten av året. I Sverige er nivået 1,1 prosent ved utløpet av 2016, som er en nedgang på 0,5 prosentpoeng siden starten av året. Som følge av at størstedelen av renteinvesteringene i de norske kundeporteføljene er holdt til amortisert kost, har renteendringer begrenset effekt for forventet avkastning på kort sikt. Men med dagens rentenivå gir nye obligasjonsinvesteringer en lavere avkastning enn gjennomsnittlig rentegaranti.

Norske kroner har svekket seg noe i fjerde kvartal, spesielt mot dollar, men også mot svenske kroner. For året 2016 har kronen styrket seg. Styrkingen er 9 prosent mot svenske kroner, 6 prosent mot euro og 3 prosent mot dollar. Høy grad av valutastyrking i porteføljene gjør at valutasingningene har hatt beskjeden effekt på resultater og risiko.

Rentefølsomheten (durasjonen) av investeringene har økt noe gjennom året, både i Norge og Sverige. Utover dette er det små endringer i investeringsallokering.

Garanterte porteføljer i Sverige ga en avkastning på minus 2,0 prosent i fjerde kvartal som følge av renteøkningen. Garanterte porteføljer i Norge ga en avkastning på 0,3 prosent. Papirer til amortisert kost demper effekten av renteøkninger i Norge. For 2016 var avkastningen god, drevet av positive aksjemarkeder, god eiendomsavkastning og reduserte kredittpåslag. I Sverige bidro også rentefall til avkastningen. For garanterte porteføljer samlet var avkastningen 4,7 prosent i Norge og 5,3 prosent i Sverige. Basert på gjeldende strategi vil avkastning utover garanti i Norge i hovedsak bli brukt til oppreservering eller til tilleggsavsetninger, og avkastningen har derfor liten effekt for resultatet. Kursreguleringsfondet er redusert gjennom 2016, mens tilleggsavsetninger er økt. Oververdier på obligasjoner til amortisert kost er redusert. I Sverige har verdiøkningen av forsikringsforpliktelsen vært noe lavere enn verdiøkningen på eiendeler og god avkastning har gitt overskuddsdeling. Finansresultatet i SPP var godt i fjerde kvartal og for 2016. Buffer i form av villkorad återbäring økte noe. Finansresultatet i SPP var godt i fjerde kvartal og for 2016. Buffer i form av villkorad återbäring økte noe.

Fondsforsikringskundene har i snitt hatt god avkastning i fjerde kvartal. Balansert Pensjon i Norge steg 3 prosent og fondforsikring i Sverige steg 4 prosent i snitt. For 2016 ble avkastningen bedre enn et normalår. Balansert Pensjon steg 7 prosent og fondforsikring steg 10 prosent i snitt. Dette påvirker ikke Storebrands resultat og risiko direkte, men økt forvaltningskapital er positivt for framtidige inntekter.

Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger enn antatt og/eller ugunstig endring i verdien av en forsikringsforpliktelse som følge av at faktisk utvikling avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier eller avsetninger. Størstedelen av forsikringsrisikoen for konsernet er knyttet til livsforsikring. Langt liv er den største risikoen fordi økt livslengde medfører at garanterte ytelser må utbetales over en lenger periode. Det er også risiko knyttet til uførhet og dødsfall.

Forsikringsrisikoen er lite endret i løpet av året.

SPESIFIKASJON ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

(NOK mill.)	Nominell verdi	Valuta	Rente	Forfall/call	Balanseført verdi
Utsteder					
Fondsobligasjoner ¹⁾					
Storebrand Livsforsikring AS	1 500	NOK	Flytende	2018	1 504
Evigvarende ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	1 000	NOK	Flytende	2020	999
Storebrand Livsforsikring AS	1 100	NOK	Flytende	2024	1 099
Tidsbegrenset ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	300	EUR	Fast	2023	3 027
Storebrand Livsforsikring AS	700	SEK	Flytende	2021	715
Storebrand Bank ASA	150	NOK	Flytende	2017	152
Storebrand Bank ASA	125	NOK	Flytende	2019	126
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 31.12.16					7 621
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 31.12.15					7 766

¹⁾ I tillegg har Storebrand Bank ASA utstedte fondsobligasjoner/hybridkapital som er klassifisert som egenkapital. Se oppstilling over endring i egenkapital.

SPESIFIKASJON GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

(NOK mill.)	Balanseført verdi	
	31.12.16	31.12.15
Forfall		
2016		416
2017	407	
Sum gjeld til kreditinstitusjoner	407	416

SPESIFIKASJON GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

(NOK mill.)	Balanseført verdi	
	30.9.16	30.9.15
Forfall		
2016		1 922
2017	3 051	4 311
2018	4 062	4 068
2019	2 692	2 246
2020	3 417	2 928
2021	2 997	
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 219	15 475

Til inngåtte låneavtaler er det knyttet standard covenantskrav. I 2016 er alle betingelser og vilkår i henhold til inngåtte låneavtaler innfridd.

Obligasjoner med fortrinnsrett

For obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Storebrand Boligkreditt AS som er tilordnet foretakets sikkerhetsmasse gjelder krav om overpantsettelse på 109,5 %. Dette innebærer at selskapet til enhver tid skal ha verdier i sin sikkerhetsmasse som utgjør minst 109,5 prosent av sum utestående obligasjoner med fortrinnsrett.

Trekkfasiliteter

Storebrand ASA har en ubenyttet trekkfasilitet på EUR 240 millioner.

Fasiliteter gitt til Storebrand Boligkreditt AS

Storebrand Bank har to trekkfasiliteter med Storebrand Boligkreditt AS. Den ene trekkfasiliteten er en ordinær kassekreditt og har en ramme på 6 milliarder kroner. Denne har ingen utløpsdato, men kan sies opp av banken med 15 måneders oppsigelsestid. Den andre fasiliteten skal til enhver tid ha en tilstrekkelig stor ramme til å dekke renter og avdrag på obligasjoner med fortrinnsrett og tilknyttede derivater kommende 31 dager. Trekkrettigheten er ikke oppsigelig fra banken før tidligst 3 måneder etter forfall på obligasjoner med fortrinnsrett og tilknyttede derivater med lengst løpetid.

Note 06

Verdsettelse av finansielle instrumenter og eiendommer

Konsernet kategoriserer finansielle instrumenter på tre forskjellige nivåer. Kriterier for kategorisering samt prosesser knyttet til verdsettelse er nærmere beskrevet i note 13 i årsregnskapet for 2015.

Nivåene gir uttrykk for ulik grad av likviditet og ulike målemetoder. Selskapet har etablert verdsettelsesmodeller for å fange opp informasjon fra et bredt utvalg med godt informerte kilder med henblikk på å minimere usikkerhet knyttet til verdsettelsen.

VERDSETTELSE AV FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

(NOK mill.)	Virkelig verdi 31.12.16	Virkelig verdi 31.12.15	Balanseført verdi 31.12.16	Balanseført verdi 31.12.15
Finansielle eiendeler				
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	272	123	272	123
Utlån til kunder - bedrift	8 474	8 298	8 518	8 331
Utlån til kunder - person	33 520	25 735	33 520	25 735
Obligasjoner holdt til forfall	17 537	17 578	15 644	15 648
Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	89 677	85 540	82 777	76 888
Sum finansielle eiendeler 31.12.2016	149 480		140 730	
Sum finansielle eiendeler 31.12.2015		137 273		126 725
Finansielle forpliktelser				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 290	15 428	16 219	15 475
Gjeld til kredittinstitusjoner	5	12	5	12
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet (ekskl innskudd fra konsern-selskap)	15 238	17 825	15 238	17 825
Ansvarlig lånekapital	7 720	7 709	7 621	7 766
Sum finansielle forpliktelser 31.12.2016	39 254		39 083	
Sum finansielle forpliktelser 31.12.2015		40 973		41 078

VERDSETTELSE AV FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER TIL VIRKELIG VERDI

(NOK mill.)	Nivå 1 Kvoterte priser	Nivå 2 Observer- bare forutset- ninger	Nivå 3 Ikke observer- bare forut- setninger	Sum virkelig verdi 31.12.16	Sum virkelig verdi 31.12.15
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	20 371	523	1 057	21 951	20 661
- Andeler	244	99 291	8 050	107 585	103 928
Sum aksjer og andeler 31.12.16	20 615	99 814	9 107	129 537	
Sum aksjer og andeler 31.12.15	17 890	94 463	12 236		124 590
Utlån til kunder ¹⁾					
- Utlån til kunder - bedrift			2 346	2 346	
- Utlån til kunder - person			1 959	1 959	1 215
Sum utlån til kunder 31.12.16 ¹⁾			4 304	4 304	
Sum utlån til kunder 31.12.15 ¹⁾			1 215		1 215
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	22 587	25 109		47 696	51 191
- Selskapsobligasjoner	44	32 862	249	33 154	30 495
- Strukturerte papirer		29		29	34 669
- Verdipapiriserte obligasjoner		33 216		33 216	15 841
- Obligasjonsfond	707	57 035		57 742	58 581
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 31.12.16	23 337	148 251	249	171 837	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 31.12.15	28 792	161 626	358		190 776
Derivater:					
- Rentederivater		3 290		3 290	1 768
- Valutaderivater		-657		-657	-417
Sum derivater 31.12.16		2 634		2 634	
- herav derivater med positiv markedsverdi		4 827		4 827	4 703
- derav derivater med negativ markedsverdi		-2 194		-2 194	-3 351
Sum derivater 31.12.15		1 352			1 352
Eiendommer:					
Investerings eiendommer			24 161	24 161	24 415
Eierbenyttet eiendom			2 863	2 863	2 887
Sum eiendommer 31.12.16			27 024	27 024	
Sum eiendommer 31.12.15			27 302		27 302
Forpliktelser:					
Gjeld til kredittinstitusjoner ¹⁾		402		402	404
Sum forpliktelser 31.12.16 ¹⁾		402		402	
Sum forpliktelser 31.12.15 ¹⁾		404			404

1) omfatter utlån til kunder/gjeld til kredittinstitusjoner klassifisert til virkelig verdi over resultatet

Det er ingen vesentlige bevegelser mellom nivå 1 og nivå 2 i dette kvartalet.

FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER TIL VIRKELIG VERDI - NIVÅ 3

(NOK mill.)	Aksjer	Andeler	Utlån til kunder	Selskapsobligasjoner	Investerings-eiendommer	Eierbenyttet eiendom
Balance 1.1.16	2 477	9 759	1 215	361	24 417	2 887
Netto gevinster/tap	-128	-308	-10	-12	111	50
Tilgang	15	863	3 371	14	1 708	20
Avgang	-1 255	-2 013	-272	-87	-2 863	
Omregningsdifferanse utenlandsk valuta	-53	-251		-27	-393	-131
Annet					1 182	37
Balance 31.12.16	1 057	8 050	4 304	249	24 161	2 863

SENSITIVITETSVURDERING

Sensitivitetsvurdering av investeringer på nivå 3 er beskrevet i note 13 i årsregnskapet for 2015. Det er ingen vesentlige endringer i sensitivitet i dette kvartalet.

Note 07

Driftskostnader

(NOK mill.)	4. kvartal		1.1 - 31.12	
	2016 ¹⁾	2015	2016 ¹⁾	2015
Personalkostnader ¹⁾	-392	-619	-1 741	-2 181
Avskrivninger/nedskrivninger ²⁾	-137	-49	-275	-178
Andre driftskostnader	-505	-371	-1 554	-1 368
Sum driftskostnader	-1 035	-1 039	-3 570	-3 727

¹⁾ Inkluderer en inntekt på 45 millioner kroner i 4. kvartal 2016 (189 mill. kroner for året 2016) knyttet til endring av pensjonsordning for uføre- og etterlattepensjon.

²⁾ Sammenligningstall for 2015 er endret med 41 mill. kroner på grunn av endret klassifisering av avskrivninger IT-systemer.

Note 08

Pensjonsordning egne ansatte

I 2014 ble ytelsespensjonsordningen for ansatte i Storebrand i Norge endret ved at man besluttet overgang til innskuddspensjonsordning. I hovedsak ble disse pensjonsforpliktelsene fraeregnet i 2014. Det vises til nærmere omtale om dette i noter til årsregnskapene for 2014 og 2015.

I sammenheng med nye regler for uførepensjon i tjenestepensjonsloven har Storebrand endret uførepensjonsordningen for egne ansatte i Norge i 2016. Det er i 4. kvartal 2016 inntektsført 45 millioner kroner før skatt (189 mill. kroner for året) knyttet til avsatte forpliktelser til tidligere deknninger, som er innregnet i resultatoppstillingen som reduserte kostnader.

Note 09

Skatt

Konsernet hadde en regnskapsmessig skattekostnad i 4. kvartal på 140 millioner kroner og 364 millioner kroner for året 2016. Gjennomførte salg av eiendom har medført at skatteøkende midlertidige forskjeller knyttet til disse eiendommene er reversert, noe som reduserer skattekostnaden (omtrent 179 millioner kroner).

Skattesatsen for konsernet vil variere fra kvartal til kvartal avhengig av de enkelte juridiske enhetenes bidrag til resultatet. Netto skattekostnad for kvartalet og året reflekterer også effekter som hver for seg gir en høyere eller lavere effektiv skattesats. Den effektive skattesatsen er også påvirket av at konsernet driver virksomhet i land med ulik skattesats fra Norge (25 prosent).

Stortinget vedtok i desember 2016 å redusere selskapsskattesatsen fra 25 til 24 prosent med virkning fra 1. januar 2017. Samtidig ble det vedtatt å innføre en finansskatt med virkning fra samme dato. For selskaper som omfattes av finansskatten videreføres dermed selskapsskattesatsen på 2016-nivå (25 prosent). I Storebrand-konsernet inngår både selskaper som omfattes og som ikke omfattes av finansskatten.

Ved balanseføring av utsatt skatt/skattefordel i konsernregnskapet benyttes derfor selskapsskattesatsen gjeldende for det enkelt konsernselskap. Konsernets investeringseiendommer eies av selskaper som får en redusert skattesats fra 2017. Isolert sett medfører dette en lavere utsatt skatt på midlertidige forskjeller knyttet til investeringseiendommene, noe som reduserer skattekostnaden i 2016 (omtrent 111 millioner kroner).

Note 10

Utlån

(NOK mill.)	31.12.16	30.9.15
Bedriftsmarked ¹⁾	10 907	8 399
Personmarked	35 508	26 981
Brutto utlån	46 415	35 379
Nedskrivning tap på utlån	-73	-98
Netto utlån ²⁾	46 342	35 281
1) Herav Storebrand Bank	1 550	2 372
2) Herav Storebrand Bank	27 268	29 262
Herav Storebrand Livsforsikring	19 074	6 019

Saldo på solgte boliglån fra Storebrand Bank ASA til søsterselskapet Storebrand Livsforsikring AS per 31.12.16 er 9,7 milliarder kroner. Boliglånene er solgt til markedsmessige betingelser.

MISLIGHOLD OG TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER MED VIDERE

(NOK mill.)	31.12.16	31.12.15
Misligholdte lån uten identifisert verdifall	107	87
Misligholdte lån med identifisert verdifall	88	100
Brutto misligholdte lån	195	187
Individuelle nedskrivninger	-27	-58
Netto misligholdte lån	167	129

Note 11

Bufferkapital

(NOK mill.)	31.12.16	31.12.15
Tilleggsavsetninger	6 794	5 160
Kursreguleringsfond	2 684	9 336
Villkorad återbäring	7 241	4 520
Totalt	16 719	19 016

Oververdi på obligasjoner som vurderes til amortisert kost utgjør 8.785 millioner kroner ved utgangen av 4. kvartal, en reduksjon på 1.796 millioner kroner siden årsskiftet.

Oververdi på obligasjoner til amortisert kost er ikke innregnet i regnskapet.

Note
12

Betingede forpliktelser

(NOK mill.)	31.12.16	31.12.15
Garantier	24	49
Ubenyttede kredittrammer utlån	3 548	3 763
Ikke innkalt restforpliktelse vedrørende Limited Partnership	2 971	3 922
Lånetilsagn personmarkedet	3 524	1 981
Sum betingede forpliktelser	10 067	9 716

Garantier gjelder i hovedsak betalingsgarantier og kontraktsgarantier. Ubenyttede kredittrammer gjelder innvilget og ubenyttet kreditt på kontokreditter og kredittkort, samt ubenyttet ramme på boligkreditter.

Selskapene i Storebrand driver en omfattende virksomhet i Norge og i utlandet og kan bli part i rettstvister.

Det henvises også til note 2 og note 45 i årsregnskapet for 2015

Note
13

Solvens II

Storebrand konsern er en forsikringsdominert tverrsektoriell finansiell gruppe med kapitalkrav etter Solvens II. Storebrand beregner Solvens II etter standardmetoden, som definert i Solvens II forskriften.

Solvens II trådte i kraft 1. januar 2016. I henhold til Solvens II regelverket, vil første fulle Solvens II årsrapport for 2016 rapporteres til finansmarkedet i 1. halvår 2017.

Konsolideringen gjøres i henhold til Finansforetaksloven § 18-2. Solvenskapitalkravet og minstekapitalkravet for gruppen beregnes i henhold til Solvens II-forskriften § 46 (1)-(3) etter standardmetoden og inkluderer effekten av overgangsordning for aksjer i henhold til Solvens II-forskriften § 58.

Modellene som ligger til grunn for beregningen av kapitalkrav og solvenskapital bygger på en rekke krav og forutsetninger som dels er gitt i regelverket og dels er fortolket av Storebrand på basis av regelverket. De viktigste forutsetningene og estimatene i beregningen knytter seg til risikoreduserende evne av utsatt skatt, fremtidige marginer og reserveutvikling, samt verdien av kundenes garantier og opsjoner. Forutsetninger og estimater evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Det kan komme endringer i regelverk, metoder og tolkninger som kan påvirke Solvens II-marginen fremover.

Solvenskapitalen fremkommer i all hovedsak som netto eiendeler i Solvens II balansen tillagt tellende ansvarlige lån og fratrasket egne aksjer og ikke-tellende minoritetsinteresser. Solvenskapitalen er dermed vesentlig forskjellig fra bokført egenkapital i regnskapet. Forsikringstekniske avsetninger er beregnet i henhold til standardmetoden og inkludert effekten av overgangsordningen i henhold til Solvens II-forskriften § 56 (1) – (6). Overgangsordningen innebærer at økningen i verdien av forsikringstekniske avsetningene innføres gradvis over en periode på 16 år. Sammensetningen av solvenskapitalen fremkommer av tabellen nedenfor.

Solvenskapitalen inndeles i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-forskriften § 6. Gruppe 1 kapitalen består av innskutt egenkapital og avstemmingsreserve¹⁾. I tillegg inngår evigvarende ansvarlige lån (fondsobligasjoner) med opptil 20 prosent av Gruppe 1 kapital. Øvrige ansvarlige lån (tidsbegrenset) og risikoutjevningfond kategoriseres som Gruppe 2 kapital. Gruppe 2 kapital kan dekke inntil 50 prosent av solvenskapitalkravet og inntil 20 % av minimumskapitalkravet. Tellende minoritetsinteresser og utsatt skattefordel er kategorisert som Gruppe 3 kapital. Gruppe 3 kapital kan dekke inntil 15 prosent av solvenskapitalkravet. Gruppe 3 kapital kan ikke benyttes til å dekke minimumskapitalkravet.

¹⁾ Opptjent overskudd som inngår som egenkapital i finansregnskapet, skal i solvensbalansen erstattes av avstemmingsreserven. Avstemmingsreserven inneholder også opptjent overskudd, men basert på verdsettelsen av eiendeler og forpliktelser i solvensbalansen. Avstemmingsreserven vil også inkludere nåverdien av framtidig overskudd. Verdien av framtidig overskudd medregnes implisitt som en konsekvens av verddivurderingen av forsikringsforpliktelsen

Ansvarlige lån utstedt før 17.1.2015 omfattes av en overgangsordning som varer til 2026 og i denne perioden vil disse kvalifiserer som Gruppe 1 kapital til tross for at de ikke fullt ut oppfyller krav til tellende kapital i Solvens II regelverket.

Selskapene i gruppen som er underlagt CRD IV tas med i gruppens solvenskapital og solvenskapitalkrav med sin respektive ansvarlige kapital og kapitalkrav.

SOLVENSKAPITAL

(NOK mill.)	Total	31.12.16			
		Gruppe 1 ubegrenset	Gruppe 1 begrenset	Gruppe 2	Gruppe 3
Aksjekapital	2 250	2 250			
Overkurs	9 485	9 485			
Avstemmingsreserve	23 524	23 524			
Herav effekt av overgangsordning	3 073	3 073			
Ansvarlige lån	7 198		2 575	4 623	
Utsatt skattefordel	102				102
Risikoutjevsningsfond	140			140	
Minoritetsinteresser	46				46
Ikke tilgjengelige minoritetsinteresser	-30				-30
Fratrekk for CRD IV datterselskap	-2 690	-2 190	-225	-275	
Forventet utbetalt utbytte	-695	-695			
Total grunnleggende solvenskapital	39 331	32 374	2 350	4 489	118
Ansvarlig kapital datterselskap regulert etter CRD IV	2 690				
Total solvenskapital	42 020				
Total solvenskapital tilgjengelig til å dekke minstekapitalkravet	36 726	32 374	2 350	1 902	

Kapitalkravet i Solvens II fremkommer som summen av endringer i solvenskapital beregnet under ulike type stress, fratrukket diversifisering. Den største delen av kapitalkravet fremkommer fra finansmarkedsstress, og er særlig knyttet til endringer i rentenivå, og fall i aksjemarkedet samt økte kredittspreader. I tillegg kommer forsikringsrisiko, hvorav det viktigste kapitalkravet kommer fra stress knyttet til fraflytting av eksisterende kunder innen innskuddspensjon. Solvenskapitalkravet fremkommer av tabellen nedenfor.

SOLVENSKAPITALKRAV OG -MARGIN

(NOK mill.)	31.12.16
Marked	24 175
Motpart	529
Liv	8 773
Helse	731
Skade	295
Operasjonell	1 449
Diversifisering	-6 340
Tapsabsorberende skatteeffekt	-5 363
Totalt solvenskapitalkrav forsikringsselskap	24 249
Kapitalkrav datterselskap regulert etter CRD IV	2 537
Totalt solvenskapitalkrav	26 786
Solvensmargin med overgangsregler	157 %
Minimumskapitalkrav	10 010
Minimumsmargin	367 %

Note
14

Tverrsektoriell finansiell gruppe

Storebrand konsern har krav om rapportering av soliditet i tverrsektoriell finansiell gruppe (konglomeratdirektivet). Beregningen etter solvens II regelverk og soliditetsberegningen i henhold til konglomeratdirektivet gir samme ansvarlige kapital og tilnærmet samme kapitalkrav.

(NOK mill.)	31.12.16
Kapitalkrav for CRD IV-foretakene	2 700
Solvenskapitalkrav for forsikringsdelen av gruppen	24 249
Totalt kapitalkrav	26 950
Netto ansvarlig kapital for foretak som inngår i CRD IV rapporten	2 690
Netto ansvarlig kapital for forsikringsdelen av gruppen	39 331
Total netto ansvarlig kapital	42 020
Overdekning	15 070

Under Solvens II medregnes kapitalkravet fra CRD IV foretakene i gruppen i henhold til deres respektive kapitalkrav. I tverrsektoriell finansiell gruppe skal alle CRD IV selskapenes kapitalkrav beregnes ut fra deres respektive gjeldende krav inkludert bufferkrav for det største selskapet i konsernet (Storebrand Bank). Dette øker det totale kravet fra CRD IV selskapene i forhold til det som inngår i Solvens II beregningen. Per 31.12.2016 utgjorde forskjellen 164 millioner NOK.

Note
15

Opplysninger om nærstående parter

Storebrand har transaksjoner med nærstående parter som gjøres som en del av de normale forretninger. Disse transaksjoner gjennomføres til markedsmessige betingelser. Vilkår for transaksjoner med ledende ansatte og nærstående fremgår av note 25 og 48 i årsrapporten for 2015.

Storebrand har ved utgangen av 4. kvartal utover normale forretningsmessig transaksjoner ikke hatt noen betydelige transaksjoner med nærstående parter.

Storebrand ASA

Resultatregnskap

(NOK mill.)	4. kvartal		Året	
	2016	2015	2016	2015
Driftsinntekter				
Inntekt på investering i datterselskap	888	498	899	519
Netto inntekter og gevinster fra finansielle instrumenter:				
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	6	11	48	33
-finansielle derivater/andre finansielle instrumenter	-4	-3	-7	-4
Andre finansinntekter	1		55	1
Driftsinntekter	891	507	996	550
Rentekostnader	-20	-29	-85	-109
Andre finanskostnader	-1	-3	-6	-15
Driftskostnader				
Personalkostnader	-1	-8	-27	-29
Avskrivninger			-1	-1
Andre driftskostnader	-16	-23	-48	-63
Sum driftskostnader	-17	-31	-76	-93
Sum kostnader	-38	-63	-167	-217
Resultat før skattekostnad	853	444	829	333
Skattekostnad	-113	-117	-91	-81
Periodens resultat	740	327	738	252

OPPSTILLING OVER TOTALRESULTAT

(NOK mill.)	4. kvartal		Året	
	2016	2015	2016	2015
Periodens resultat	740	327	738	252
Andre resultatelementer som ikke senere kan reklassifiseres over resultatet				
Endringer estimatawik pensjoner	-41	-18	-41	-18
Skatt på andre resultatkomponenter	10	5	10	5
Sum andre resultatelementer	-31	-14	-31	-14
Totalresultat	709	314	707	238

Storebrand ASA

Balanse

(NOK mill.)	31.12.16	31.12.15
Anleggsmidler		
Utsatt skattefordel	236	317
Varige driftsmidler	29	29
Aksjer i datterselskaper	17 102	17 095
Sum anleggsmidler	17 367	17 441
Omløpsmidler		
Tilgode innen konsernet	891	511
Andre kortsiktige fordringer	11	21
Investeringer i handelsporteføljen:		
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	2 123	2 231
-finansielle derivater/andre finansielle instrumenter	20	28
Bankinnskudd	72	161
Sum omløpsmidler	3 117	2 952
Sum eiendeler	20 484	20 393
Aksjekapital	2 250	2 250
Egne aksjer	-8	-10
Overkurs	9 485	9 485
Sum innskutt egenkapital	11 726	11 724
Annen egenkapital	5 129	5 105
Sum egenkapital	16 855	16 829
Langsiktig gjeld og forpliktelser		
Pensjonsforpliktelser	159	157
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 698	3 261
Sum langsiktig gjeld og forpliktelser	2 857	3 418
Kortsiktig gjeld	7	76
Gjeld innen konsernet	695	
Annen kortsiktig gjeld	71	71
Sum kortsiktig gjeld	773	147
Sum egenkapital og gjeld	20 484	20 393

Storebrand ASA

Oppstilling over endringer i egenkapital

(NOK mill.)	Aksjekapital ¹⁾	Egne aksjer	Overkurs	Annen egen- kapital	Total egenkapital
Egenkapital 31.12.14	2 250	-12	9 485	4 859	16 581
Periodens resultat				252	252
Sum øvrige resultatelementer				-14	-14
Totalresultat for perioden				238	238
Tilbakekjøp egne aksjer ²⁾		2		21	23
Aksjer ansatte ²⁾				-12	-12
Egenkapital 31.12.15	2 250	-10	9 485	5 105	16 829
Periodens resultat				738	738
Sum øvrige resultatelementer				-31	-31
Totalresultat for perioden				707	707
Avsatt utbytte				-695	-695
Tilbakekjøp egne aksjer ²⁾		2		26	28
Aksjer ansatte ²⁾				-14	-14
Egenkapital 31.12.16	2 250	-8	9 485	5 129	16 855

¹⁾ 449 909 891 aksjer pålydende kroner 5.

²⁾ Det er i 2016 solgt 431.334 aksjer til egne ansatte. Beholdning egne aksjer per 31.12.2016 er på 1.631.387.

Storebrand ASA

Kontantstrømoppstilling

(NOK mill.)	2016	2015
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	48	39
Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer til virkelig verdi	112	-618
Utbetalinger til drift	-117	-124
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	522	776
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	565	73
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto innbetaling ved salg av datterselskaper	64	
Netto utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av datterselskaper	-79	-23
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-15	-23
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-555	-671
Innbetaling ved opptak av lån	2	802
Utbetaling av renter lån	-100	-111
Innbetaling ved salg egne aksjer til ansatte	14	10
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-639	29
Netto kontantstrøm i perioden	-89	79
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-89	79
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	161	82
Beholdning av kontanter/kontantekvivalentene ved periodeslutt	72	161

Noter

Storebrand ASA

Note 01 | Regnskapsprinsipper

Regnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsprinsipper som ble benyttet i årsregnskapet for 2015. En beskrivelse av regnskapsprinsipper fremkommer av årsrapporten for 2015. Storebrand ASAs selskapsregnskap anvender ikke IFRS.

Note 02 | Estimer

Ved utarbeidelse av delårsregnskapet har det vært benyttet estimer og forutsetninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Faktiske tall kan avvike fra benyttede estimer.

Note 03 | Inntekt på investering i datterselskap og felleskontrollerte selskaper

(NOK mill.)	2016	2015
Storebrand Bank ASA	369	79
Storebrand Asset Management AS	464	378
Storebrand Forsikring AS	54	31
Storebrand Baltic UAB		10
Storebrand Helseforsikring AS	12	21
Sum	899	519

Note 04 | Obligasjonslån og banklån

(NOK mill.)	Rente	Valuta	Netto nominell verdi	31.12.16	31.12.15
Obligasjonslån 2013/2020 ¹⁾	Fast	NOK	300	321	327
Obligasjonslån 2011/2016	Flytende	NOK	554		558
Obligasjonslån 2012/2017	Flytende	NOK	624	627	627
Obligasjonslån 2013/2018	Flytende	NOK	450	452	452
Obligasjonslån 2014/2019	Flytende	NOK	500	499	499
Banklån 2015/2018	Flytende	NOK	800	799	798
Sum ²⁾				2 698	3 261

¹⁾ Lånene som har fastrente er sikret med en renteswap, som regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på lånene som er henførbare til den sikrede risikoen inngår i balanseført verdi og innregnes i resultatet.

²⁾ Lånene er bokført til amortisert kost og inkluderer opptjente ikke forfalte renter. Til inngåtte låneavtaler er det knyttet standard covenantskrav. For alle lån er betingelser og vilkår innfridd i henhold til inngåtte låneavtaler. Storebrand ASA har en ubenyttet trekkfasilitet på EUR 240 millioner. Storebrand ASA har en ubenyttet trekkfasilitet på EUR 240 millioner.

HOVEDKONTOR:

Storebrand ASA
Professor Kohts vei 9
Postboks 500
1327 Lysaker, Norge
Tlf.: 22 31 50 50
www.storebrand.no

Kundesenter: 08880

ØVRIGE SELSKAPER I KONSRNET:

SPP Livförsäkring AB
Vasagatan 10
S-105 39 Stockholm, Sverige
Tlf.: +46 8 451 70 00
www.spp.se

Storebrand Livsförsäkring AS
- filial Sverige
Vasagatan 10
S-105 39 Stockholm, Sverige
Tlf.: +46 8 700 22 00
www.storebrand.se

Storebrand Kapitalförvaltning AS -
filial Sverige
Vasagatan 10
S-105 39 Stockholm, Sverige
Tlf.: +46 8 614 24 00
www.storebrand.se

Storebrand Helseförsäkring AS
Professor Kohts vei 9
Postboks 464
1327 Lysaker, Norge
Tlf.: 22 31 13 30
www.storebrandhelse.no

DKV Hälsa
Vasagatan 10
S-105 39 Stockholm, Sverige
Tlf.: +46 8 619 62 00
www.dkvhalsa.se

Finansiell kalender 2017

08. februar	Resultat 4. kvartal 2016
05. april	Generalforsamling
06. april	Eks. utbyttedato
27. april	Resultat 1. kvartal 2017
13. juli	Resultat 2. kvartal 2017
25. oktober	Resultat 3. kvartal 2017
Februar 2018	Resultat 4. kvartal 2017

Investor Relations kontakter

Kjetil Ramberg Krøkje	Head of IR	kjetil.r.krokje@storebrand.no	+47 9341 2155
Sigbjørn Birkeland	Finance Director	sigbjorn.birkeland@storebrand.no	+47 9348 0893
Lars Løddesøl	CFO	lars.loddesol@storebrand.no	+47 2231 5624